ARTICULEN
EN
ORDONNANTIEN,

Voor alle de gene, welke zig jegenwoordig in dienſt van de Generale Nederlandſche Geoctroyeerde Ooſt-Indiſche Compagnie, of daar buiten onder het reſſort van dezelve Compagnie in Indiën bevinden, mitsgaders waar op voortaan aangenomen en beëedigt zullen worden alle perzonen, die hun in dienſt van de gemelde Ooſt-Indiſche Compagnie zullen begeven, om met hare ſchepen naar Ooſt-Indiën te varen, die de *Hoogh Mog. Heeren Staaten Generaal der Verëenigde Nederlanden, Syne Doorluchtigſte Hoogheid, den Heere Willem Carel Hendrik Friſo, by de Gratie Gods, Prince van Orange en Naſſau, Grave van Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buren en Leerdam, Marquis van ter Veere en Vliſſingen, Heer en Baron van Breda, Beylſteyn, der Stad Grave en Lande van Cuyck, Liesvelt, Dieſt, Grimbergen, Herſtal, Cranendonk, Warneton, Arlay, Noſeroy, St. Vith, Daasburg, Polanen, Willemſtad, Niervaart, Yſſelſtein, Breedevoort, Steenbergen, St. Martensdyck, Geertruidenberg, Turnhout, Sevenbergen, de hooge en laage Swaluwe, Naaldwyck, Heere van Ameland, Erf-Burg Graaf, van Antwerpen en Beſançon, Erf Marſchalk van Holland, Ridder van de Kouſeband, Stadhouder, Capitein en Admiraal Generaal van de Verëenigde Nederlanden, en de Bewindhebberen van de gemelde Ooſt-Indiſche Compagnie,* ordonneren en bevelen, dat zo te Water als tê Lande onderhouden en na-gekomen zullen worden.

EERSTE TITEL.

Van de Overigheid, haar authoriteit en wat gehoorzaamheid een yder aan haar ſchuldig is.

I.

Den Gouverneur Generaal en Raden van Indiën te erkennen voor de wettige overigheid.

ALzo by Bewindhebberen van gemelde Compagnie, uit kragte van het octroy, ten meeſte nutte en voordeel van dezelve, agtervolgens de ſucceſſive inſtructien en ordonnantien op het ſtuk van de regeringe in Indiën, goedgevonden is, dat het hoogſte beſtuur van zaken daar te lande zal moeten reſideren in de perzonen van den Gouverneur Generaal en de Raden van Indiën; zo zal een ygelyk, van wat rang of conditie hy zy, in of buiten den dienſt van de Compagnie naar Indiën navigerende, of aldaar onder het reſſort van de Compagnie remorerende, den voornoemde Gouverneur Generaal en Raden van Indiën moeten erkennen voor hare wettige overigheid, dezelve daar voor reſpecteren, gehouw en getrouw zyn, mitsgaders hare bevelen gehoorzamen, het zy de gene die zig thans in gemelde functie bevinden, of na dezen in hare plaatzen mogten worden geſurrogeert.

II.

Aan wie het dagelykſche commando op de ſchepen competeert.

Op de ſchepen van de Compagnie zullen alle onder-officieren en gemene, zo van de militie als zévaart, hare opper officieren, en deze haren Capitein, Schipper, of wie ook op het zelve gezag voeren mogte, mitsgaders de opperhoofden der ſchepen weder aan haren commandeur of bevelhebber getrouw en onderdanig zyn, een yder in de dienſten, waar inne hy is geſteld, zonder daar van af te wyken in eeniger maniere.

III.

Aan wie het ſtellen van de courſen.

Het dagelykſche beſtuur van ſchip en volk alſints competerende aan den Capitein, Schipper, of wie daar op het commando voert, zo zal nogtans in het ſtellen van de courszen, door dezelve, wanneer een ſchip zig alleen bevind, worden ingenomen het ſentiment van hare lieutenants en ſtuurlieden, en

en met haar dienaangaande worden beraamt en vaſtgeſteld, wat ten meeſten dienſte van de compagnie, en tot vervorderinge van de reize word gerequireert.

IV.

Hoe in cas van diſcrepange.

Dog hier inne met den anderen niet konnende accorderen, of ook buiten des den capitein, ſchipper, of wie het commando heeft, zulks geraden vindende, zo zal daar over worden geoordeeld in den vollen ſcheeps-raad, by de meeſte ſtemmen.

V.

Wat het werk is van de ſcheepsraad.

De gemelde ſcheeps-raad zal ook moeten decideren alle zaken die extraordinair zyn, en buiten het ordinaire beſtuur van het ſchip gehoren, in zo verre dezelve van enige aangelegentheid mogten wezen, zo wel belangende de equipagie als paſſagiers, midsgaders de verminderinge of vermeerderinge der randzoenen, het aandoen van enige ververſchplaatzen, de tyd die men aldaar vertoeven zal, en wat verder op de reize komt voor te vallen.

VI.

Uit welke perzonen die zal beſtaan en haar functie.

De voorſz. ſcheeps-raad zal wezen gecomponeert uit den capitein, ſchipper of gezagvoerder als preſident, den oudſten lieutenant, den onder-koopman of aſſiſtent, den tweeden of jongſten lieutenant, en den opper-ſtuurman, dog op ſchepen waar op geen lieutenants vaaren, na den gezagvoerder als preſident, den onder-koopman of aſſiſtent, den opper-ſtuurman, den onder-ſtuurman, nevens den hoog-bootsman, en dus in beide gevallen altoos uit vyf perzonen, by dewelke alle domeſtiecque zaken, het ſchip en de huishoudinge concernerende, finalyk zullen worden getermineert.

VII.

In hoe verre die plaats zal hebben of niet.

Edog ingevalle meer ſchepen zig bevinden onder éne vlagge, of in een eſquadre, zal de voorſchreve ſcheeps-raad geen plaats hebben dan in zo verre, den commandeur of bevelhebber goedvinden mogte de zaken domeſticq op yder bodem te laten afdoen, alzo men wel expreſſelyk begeert, dat als dan nopens alle voorvallen van importantie, rapport zal worden gedaan aan den voorſchreve bevelhebber, of hoofd van het eſquader, dewelke men verſtaat, dat by combinatie van enige ſchepen dezer Maatſchappye, altoos zal worden gedenomineert.

VIII.

Hoe in cas van aflyvigheid van den commandeur van't eſquader.

En by aflyvigheid van zodanigen commandeur, of chef d'eſquadre zal den oudſten capitein, en by ontſtenteniſſe van dezelve, den oudſten ſchipper, naar hare actens het commando over het eſquader moeten voeren, en daar voor alſints erkent worden door de overheden van de overige ſchepen, alles op pœne van arbitraire correctie.

IX.

Uit welke perzonen den breeden raad zal beſtaan.

Aan het voorſchreve hoofd van het eſquadre zal het vervolgens ſtaan den breden raad der ſchepen zo dikmaals te beroepen als hy oirbaar zal vinden, in dewelke wanneer vyf of meer ſchepen by den anderen zeilen, niemand ſeſſie zal hebben (behalven den commandeur of bevelhebber die daar in preſideren zal) dan de capiteinen, ſchippers of gezagvoerders van de ſchepen, nevens den eerſten lieutenant en onder-koopman of boekhouder van het commandeurs ſchip, die teffens de penne zal moeten voeren, dog minder als vyf ſchepen by den anderen gecombineert zeilende, zo zullen, nevens de gezagvoerders van de ſchepen, nog zo veele andere van de eerſte officieren der zelver daar inne worden beroepen, dat zy ten minſten, met den commandeur of bevelhebber, een aantal van zeven perzonen komen uit te maken; en zal den commandeur of bevelhebber, by gelykheid van ſtemmen, uitgenome in zaken van juſtitie, een dubbelde ſtem hebben.

X.

Haar functie.

En op dat alle disordre geweêrt, en goede juſtitie op de ſchepen geadminiſtreert worde, zo zal den voorſz. breden raad en by ontſtenteniſſe van den zelve den ſcheeps-raad van yder bodem magt hebben en gehouden zyn over alle civile en kleine misbruiken regt te doen, agtervolgens de ordres in dezen geſtatueert en voorts naar de gemene wetten.

XI.

De inſtructien en ordres van Bewinthebberen en Generaal en Raden by die allie te obſerveren.

En zullen de byzondere inſtructien en ordres, die den gemelden breden- of ook den ſcheeps-raad, item de bevelhebbers der vlooten of hoofden der eſquadre, of ook de capiteinen, ſchippers en andere gezagvoerders der ſchepen, zo wel van Bewindhebberen hier te lande, als van Generaal en Raden, of die van harentwegen het gezag aan enig gouvernement of comptoir

comptoir in Indiën komen te voeren, en daar toe geregtigt zyn, worden mede gegeven, by haarluiden moeten worden geobſerveert als of dezelve in dezen waren geinſereert.

XII.

Hoe te handelen in capitale delicten die duiſter zyn of uitſtel konnen lyden.

De voorſz. breden raad en by ontſtenteniſſe van dien, de ſcheeps-raad, zal ook magt hebben en gehouden zyn alle capitale of hals-zaken, op de ſchepen voorvallende, te berigten, uitgezondert in gevallen van veel duiſterheid, of die uitſtel lyden konnen, in welke beide gevallen dezelve alleenlyk informatien zullen behoeven te nemen, en de delinquanten vervolgens met de ſtukken ten haren laſte konnen overgeven (wanneer de misdaad op de uitreize is gepleegt, of op de reizen in Indiën) aan de plaatze werwaarts zy gedeſtineert zyn, om aldaar door den fiſcaal te worden beregt voor den ordinairen regter: en ingevalle het delict is begaan op de wederom reize, zonder onder weg te zyn beregt, aan den Hove van Holland.

XIII.

Conſpiratien of andere notoire hals-zaken moeten dadelyk beregt worden.

Welverſtaande, dat onder de voorſz. geexcipieerde gevallen niet zullen moeten begrepen zyn, conſpiratien of andere notoire hals-zaken, in de uit- of wederom-reize, of op de reizen in Indiën op de ſchepen voorvallende, dewelke in tegendeel, na genomene informatien, door den fiſcaal van de vloot, of die by ontſtenteniſſe van den zelven daar toe zal worden benoemt, voor gemelden breden, of ſcheeps-raad, dadelyk beregt en geëxecuteert zullen worden, tot behoud van goede order.

XIV.

Uit welke perzonen de ſcheeps-raad in cas crimineel zal beſtaan.

En zal in capitale of hals-zaken, wanneer een ſchip alleen vaart, by het voorwaarts benoemde vyftal, den ſcheeps-raad uitmakende, in cas zig een capitein, twee lieutenants, den onder-koopman of aſſiſtent, en den opper-ſtuurman daar inne bevinden, nog worden bygevoegt den commandeur van de ſoldaten en hoog-bootsman, dog het voornoemde vyftal uit den ſchipper, onder-koopman of aſſiſtent, nevens den opper- en onder-ſtuurman, item den hoog-bootsman beſtaande, zo zullen dezelve worden bygevoegt den commandeur van de ſoldaten en derdewaak, op dat alles wat tot de criminele juſtitie gehoort, door niet minder dan zeven leden worden beregt en afgedaan.

XV.

Goede ordre op de ſchepen te houden.

De capiteins, ſchippers of gezagvoerders van de ſchepen zullen goede ordre op dezelve moeten houden, en ene exacte diſcipline daar op doen obſerveren, om alle disordres en muiteryen van het volk te beletten, en zo wie enige conſpiratie of voorgenomene muiteryë ontdekt en aan den dag brengt, indien hy mede daar aan ſchuldig is, zal vry van ſtraffe wezen en nog twintig ryksdaalders daarenboven tot een præmie genieten, en by aldien hy aan dezelve conſpiratie geen deel heeft, met vyftig ryksdaalders vereert, en daarenboven by eerſte vacature naar zyne bequaamheid geavanceert worden, het welke niet minder in de fortreſſen, en op de comptoiren van de Compagnie als op de ſchepen plaats hebben zal.

Præmie voor die enige conſpiratie ontdekt.

TWEEDE TITEL.

Van de Gods dienſt, Predikanten en Zieke-troøſters.

XVI.

Niet te vloeken of zweren.

Niemant zal des Heeren Naam ydelyk mogen misbruiken, het zy met vloeken, zweren, laſterlyke propoøſten, gekkernyen of anderzints, op de verbeurte van tien ſtuivers, en arbitrale correctie na gelegentheid van de laſteringen die gezeit en geſproken zullen zyn.

XVII.

Den predikant of zieke-troøſter niet te turberen.

Zal ook niemand zig vervorderen den predikant, zieke-troøſter of voorlezer van Gods Heilig Woord, te beriſpen, beſchempen, turbeeren, of in eniger manieren in de bedieninge van zyn ampt of beroepinge te beletten, op pœne van arbitrale correctie.

XVIII.

De ordinaire gebeden te doen en by te wonen.

Den capitein, ſchipper of gezagvoerder van het ſchip, zal wel zorge hebben te dragen, dat alle morgen en avond (het weêr en de gelegentheid des tyds zulks enigzints toelatende) de ordinaire gebeden en voorlezinge gedaan, en den Name des Heeren aangeroepen worde, het zy by den predikant, proponent of zieke-troøſter, die zig op het ſchip bevinden, of by ontſtente-

niſſe van den zelven, door den genen, die daar toe de nodige bequaamheid hebben, en door gemelde capitein, ſchipper of gezagvoerder geordonneert worden mogten, en zal als dan ook een yder van het volk, beide officieren ende gemenen, zig moeten ſchikken om het zelve met eerbiedigheid te horen en by te wonen.

XIX.

Pœne voor die zig abſenteert.

En zo zig ymand abſenteerde, als het teken word gedaan (ten ware met conſent) zal verbeuren voor de eerſte reize het wyn-rantçoen, en ene gulden daar-en-boven, voor de tweedemaal het dubbelt, en zal de derdemaal daar over bekeurt zynde van het quartier geleerſt werden.

XX.

Geen queſtie over de religie te moveren.

Niemand zal enige queſtie of diſputen van religie moveren, of voorbrengen, op pœne van t'elken reize eene maand huur te verbeuren, en zo uit dezelve diſputen enige haat of twiſt onſtonden, zullen de autheurs, boven de voorſz. verbeurte, arbitralyk geſtraft worden.

DERDE TITEL.

Ordre die men in en op de ſchepen in verſcheide opzigten houden zal, en andere zaken meer.

XXI.

Geen nieuwe timmeragien op de ſchepen te doen, maar alleen het nodige.

GEne nieuwe en onnodige timmeragien zullen op de ſchepen van de Compagnie mogen gedaan worden, dog de timmerlieden, op dezelve beſcheiden, zullen gehouden zyn daar aan alle het nodige te timmeren, dezelve te calfaten en digt te houden, en alles aan dezelve te repareren wat enigzints mogelyk zal zyn; op pœne, dat zo door haar nalatigheid den zelven of de daar in geladene goederen enige ſchade over quamen, of zo hier aan land als tot Batavia, of op de comptoiren, werwaards gedeſtineert zyn, iets aan dezelve moeſt getimmert worden, het gene zy in zee hadden konnen doen, dat alle het zelve haar op rekeninge zal worden geſteld; over zulks ook de hoofden der ſchepen, verpligt zyn haar daar toe te houden, op pœne als voren.

XXII. Van

XXII.

Aanteking te houden van al wat op de reize voorvalt.

Van alle het gene op de reize komt voor te vallen en enige opmerking verdiend, en ſpecialyk van het gebruiken van het loot, om te weten de diepte van het water, van de coursen die beraamt en gezeilt zyn, mitsgaders in welker voegen men de reize volbragt heeft, zal den capitein met zyne lieutenants te zamen, of wel ieder in het byzonder, mitsgaders den ſchipper of gezagvoerder, en de opper- en onderſtuurlieden, ieder apart, goede aantekeninge moeten houden, om tot Batavia aan de ordre van Generaal en Raden, of wel hier te lande aan die van Bewindhebberen te worden overgegeven en geëxamineert, zo zy dat goedvinden; dog den capitein, ſchipper of gezagvoerder zal daar-en-boven nog gehouden zyn, t'zyner verſchyninge tot Batavia of hier te lande, uit zyn voorſchreven journaal te formeren een kort rapport *inſcriptis*, en het zelve aan Generaal en Raden of aan Bewindhebberen over te geven, om daar uit in het korte te konnen weten, wat op de reize voorgevallen is, zullende op ſchepen die na plaatzen van negotie gedeſtineert zyn, daar geen eſtabliſſementen van de Compagnie gevonden worden, en haar handel zelfs dryven, de koopluiden, onder-koopluiden of minder commizen gehouden zyn daar van ook op zig zelfs de nodige aantekeninge en rekeninge te houden, zo als haar als dan zal worden gelaſt; alles op pœne van zes maanden gagie, voor de gene die daar in nalatig gevonden worden: zullende de chirurgyns in gelyker voegen gehouden wezen, van het gene omtrent hare dienſten voorvalt, aantekeninge te houden en rapport te doen, op pœne als voren.

Als mede van den handel op plaatzen daar geen etabliſſementen zyn.

XXIII.

Geen ongepermitteerde goederen over te brengen op confiſcatie ook van alle verdere goederen.

Niemand zal vermogen hier te lande op de uitreize, of ook op de wederomreize en in Ooſt-Indiën, zonder conſent van Bewindhebberen, van den Gouverneur Generaal en Raden van Indiën, of van hare reſpective gecommitteerden enige kiſten, tonnen, of onnodige bagagie t'ſcheep te brengen, en andere of meerder tonnen, kiſten of vaten, &c. zonder conſent als voren overbrengende, zullen dezelve met alle het gene daar inne bevonden word ten profyte van de Compagnie aangeſlagen, en *ipſo jure* geconfiſqueert worden en blyven zonder enige excuſe, conniventie of figure van proces.

En in gevalle in de voorſchreve met of zonder conſent overgebragt wordende tonnen, kiſten of vaten, &c. bevonden wierden,

enige ongepermitteerde goederen of waren, zullen niet alleen dezelve, maar ook alle de verdere geconſenteerde kiſten, tonnen, vaten en bagagie in voegen als voren ten profyte van de Compagnie aangeſlagen, en geconfiſqueert worden en blyven.

XXIV.

Geen goedereu van negotie aan de Compagnie privative gehorende onder den naam van beſtel-goed of anderzints over te brengen.

En op dat hier aan des te minder infractie gegeven werde, zo word by dezen niet alleen alle luiden onder de gehoorzaamheid van de Compagnie in Indiën wonende, wel expreſſelyk geinterdiceert enige waren, ſtoffen of producten des lands tot negotie dienende, en aan de Compagnie privative gehorende, onder de naam van beſtel-goed, of tot onderhoudinge van vrindſchap en kenniſſe, of op wat pretext het ook zoude mogen zyn, meer dan by Bewindhebberen aan haar gepermitteert is, met de ſchepen van de Compagnie herwaarts over te zenden, op pœne van *ipſo jure* dezelve ten profyte van de Compagnie te confiſqueren, en viermaal de waarde van dien daarenboven tot ene boete voor den verzender, te verdelen, een derde voor den aanbrenger, een derde voor den gene die de calange doen zal, en het andere derde voor den armen van de plaatze daar het cas komt voor te vallen; maar word ook expreſſelyk geinterdiceert aan alle overheden van de ſchepen, en generalyk die met dezelve varen, alzulke goederen mede te nemen of te beſtellen, op pœne van dadelyke confiſcatie harer eigene en gepermitteerde goederen, en van de maand-gelden op de reize verdiend, en voor de Officiers daarenboven nog caſſatie en inhabiliteit om de Compagnie oit weder te konnen dienen.

XXV.

Geen ſchepen, ſchuiten of volk aan boord te laten komen, buiten voorkenniſſe van de gezaghebbers.

Die zullen moeten waken tegen alle mors-handel.

De capiteins, ſchippers en andere gezaghebbers op de ſchepen zullen wel zorge moeten dragen, dat geen ſchepen, ſchuiten of volk buiten hare voorkenniſſe aan boord komen, en zulks ook in het geheel zo veel mogelyk hebben te menageren, alzo zy voor alle het gene daar uit komt te reſulteren, ſtrydig met deze ordres, zelfs aanſprakelyk zullen zyn, en voor al zullen zy moeten waken tegens alle morſſeryen, en verboden handel met hare ſchepelingen, op pœne van dadelyke confiſcatie harer goederen en maandgelden, mitsgaders caſſatie en inhabiliteit, na bevinding van zaken, ſtaande het haar vry om daar toe zodanige ordres aan boord te ſtellen, als zy vermenen zullen de zekerſte en beſte te zyn, om haar daar tegens te præcaveren; en zo wie hier inne zynen capitein, ſchipper of gezagvoerder

niet behulpzaam of gehoorzaam mogte wezen, zal aan den lyve ſtraf baar zyn, en daar-en-boven nog dadelyk verbeuren zyne gepermitteerde Bagagien, en alle de maandgelden op de reize verdiend, met alle het gene hy verder by de Compagnie te goed of te pretenderen hebben mogte.

Præmie voor de ontdekkers van geſloke goederen.

En zo wie enige geſlokene goederen, het zy die uit het ſchip gegaan of daar in gebragt zyn, komt te ontdekken en aan te geven, zal niet alleen vry zyn van ſtraffe, zo hy zelfs daar inne getrampeert heeft, en zyn aandeel daar van genieten als aanbrenger, maar ook nog daar-en-boven tot ene vereringe hebben vyftig guldens; dog indien hy daar aan niet participeert en het zelve aanbrengt, hondert guldens boven zyn aandeel, en daar-en-boven gerecompenſeert worden met avancement na merite; wordende 's lands oorlogſchepen, die op de Retourvloot kruiſſen, en dezelve tot voor de havens dezer landen convoyeren moeten, by dezen wel expreſſelyk gelaſt daar op nauwkeurig te letten, met qualificatie en ordre om zelfs de ſchepen van de Compagnie, wanneer onder haar eſquader gekomen zyn, tuſſchen deks te viſiteren, en de particuliere ongebrande en ongepermitteerde goederen, die zy daar inne vinden, eer dezelve nog binnen gaats komen, daar uit te ligten, en op haar ſchip behoorlyk geinventariſeert over te nemen; latende copie van den Inventaris in handen der overheden van het ſchip, uit het welke de goederen zyn aangehaalt, mitsgaders met haare binnenkomſte aan Bewindhebberen over te geven, dewelke de voorſz. goederen met die van de Compagnie verkopen, en vervolgens twee derde van het bedragen van dien in contanten gelde, den capitein van 't oorlogſchip toeleggen zullen, die de aanhaling heeft gedaan; En zullen de capiteins, ſchippers of gezaghebbers der voorſchreve Ooſt-Indiſche retourſchepen, de voornoemde viſitatie der oorlogſchepen niet alleen moeten gedogen, maar zelfs ook haar daar in de behulpzame hand hebben te bieden, op pœne van arbitraire ſtraffen; en ten dien einde de brandrollen van de gepermitteerde goederen, waar van hun lieden dubbelde open en onverzegelt zullen moeten mede gegeven worden, aan de capiteinen van dezelve Oorlogſchepen (des begerende) ter hand ſtellen.

's Lands oorlog-ſchepen zullen daar op moeten letten en de ſchepen tuſſchen deks viſiteeren.

De officiers moeten op de ſchepen blyven tot dat ontladen zyn, en op de los-vaartuigen varen.

Ook zullen de officiers van de ſchepen van de Compagnie, wanneer de Bewindhebberen zulks begeren, gehouden zyn op dezelve, ook na haar binnen vallen nog te continueren, tot dat ontladen zyn, mitsgaders de ſtuurlieden en deksofficiers, op de losvaartuigen als gezaghebbers moeten varen, een yder voor het ſchip daar op hy beſcheiden is, tot dat de goederen behoorlyk uit de ſchepen aan land zyn gebragt, genietende daar voor, boven hare voortlopende maandgelden, zodanige douceurs als Bewindhebberen haar zullen toeleggen, op pœne, dat wie daar omtrent onwillig is, zal verbeuren alle douceurs door de Compagnie aan de officiers toegelegt.

Zullen ook zorge moeten dragen dat van de goederen niets worde ontvreemt.

En zullen de voorſz. officiers wel zorge hebben te dragen, dat van de voorſz. goederen niets worde ontvreemt, en ten dien einde niet alleen op het volk, dat haar by de ontloſſinge aſſiſteert goede agt hebben te geven, (alzo men verſtaat, dat de zelve ſchoon ook van land daar op zyn beſtelt, even en in gelyker voegen als het overige ſcheepsvolk zelfs, de voorſz. officiers gehoorzamen, op pœne van aan den lyve, en zelfs na bevinding van zaken met de dood daar over geſtraft te worden:) maar ook voor al dienen te beletten het aan boord komen van enige ligters of andere vaartuigen, met qualificatie om de inſolenten der gener, die zulks tegen haren wille ondernemen mogten, met gewelt tegen te gaan, en die zelfs des noods door haar kanon en ſchietgeweer daar van af te houden, zonder voor de gevolgen, die daar uit reſulteren aanſprakelyk te zyn, welke qualificatie ook zullen hebben de gene die met 's Compagnies goederen na land varen, om, na dat behoorlyk hebben gewaarſchouwt, en verboden zulks niet te doen, op de gene, die tegens hare wille aan boord wil komen, vry vuur te geven, en dezelve zodanig af te weren, als zy beſt konnen, zonder daar over al mede aanſprakelyk te zyn.

Maar voor al beletten dat enige vaartuigen aan boord komen, met magt om zulks met geweld tegen te gaan.

Præmie voor de ontdekkers der goederen by de ontloszinge geſtolen.

Maar die enige goederen by ontloſſinge der ſchepen des niet te min uit de ruimen of onder den weg, of wel by ontloſſinge der vaartuigen aan de wal geſtolen wordende, komt aan te geven, zal boven de impuniteit, indien hy zelfs daar inne geparticipeert heeft, honderd guldens, en zo hy daar aan onſchuldig is en het zelve ontdekt, twee honderd guldens tot ene remuneratie genieten, en daar-en-boven bevordert worden na merite.

XXVI.

De ſchepen moeten onder weg buiten noodzakelykheid nergens aanlopen.

De ſchepen van de Compagnie zullen hare reize behoorlyk moeten vervorderen, van de plaatze harer depeche tot die van hare deſtinatie, zonder tuſſchen beiden enige andere te mogen aanlopen, dan by noodzakelykheid, waar van altoos duidelyk by de journalen en reſolutien van den breden of ſcheeps-raad zal moeten blyken, op pœne van de koſten aan zodanige

plaatzen gedaan, te moeten vergoeden, en verbeurte van de maand-gelden op die reize verdient: maar zo door fortuin van weêr of wind het kwam te gebeuren, dat de ſchepen gedeſtineert naar het éne quartier of haven, genoodzaakt wierden binnen te lopen in een ander quartier of haven, als, by voorbeeld, die van Amſterdam of het Noorderquartier, in Zéland of op de Maze: of die van Zéland in een haven van Holland, of die van de Maze in Texel of in Zéland: in zodanigen geval zullen de ſcheeps-overheden en al het volk, op het ſchip beſcheiden, op ordre van Bewinthebberen van de kamer, daar het ſchip t'huis behoort, het zelve over zé derwaarts hebben te brengen: op verbeurte van alle hare mede-gebragte goederen, douceurs, en te goed hebbende gagien, zo hier in onwillig of nalatig mogten hebben geweeſt, ten profyte van de Compagnie: en in cas van openbare wederſpannigheid op lyf-ſtraffe, na vereiſch van zaken.

En yder in hare gedeſtineerde haven gebragt worden.

XXVII.

De overheden van de ſchepen zullen gehouden zyn hare equipagie-goederen behoorlyk te menageren en gade te ſlaan, mitsgaders van het verbruikte pertinente notitie te houden, en het reſtant t'elken reize aan de reſpective equipagie-meeſters over te geven, in diervoegen als men goedvinden zal dat te reguleren, en zo wie enige equipagie-goederen t'zynen profyte heeft vervremt, of beſtaan mogte enige daar van te verkopen, zal aan den lyve daar over ſtraf baar zyn.

De equipagie-goederen wel gade te ſlaan en te verantwoorden, en niet te verkopen, op pœne van lyf-ſtraffe.

Ook zullen de overheden van gemelde ſchepen niemand met dezelve mogen overvoeren, zonder permiſſie van de regering der plaatze van dewelke zy afvaren, nog ook enige ſlaven tot negotie daar op mogen mede nemen, op pœne van arbitrale correctie.

Niemand zonder permiſſie over te voeren, nog ook ſlaven tot negotie.

XXVIII.

Alle perzonen, in dienſt van de Compagnie varende, zullen gehouden wezen in Ooſt-Indiën te blyven, van het ene ſchip op het ander te gaan, en aldaar dienſt te doen, te water en te lande, den tyd van vyf jaren, zonder den tyd van het gaan en keren daar inne te rekenen. Uitgezondert de zee-capiteins, ſchippers, ſtuurluiden, bootsgezellen en andere ſcheeps-officieren, en zévarende perzonen, die alleen voor drie jaren in het land te blyven verbonden zullen zyn: maar wat aangaat de jongens die hier

De tyd van 't verband van 's Compagnies dienaren.

hier te lande vyf guldens maandelyk aan gagie bedongen hebben, dezelve zullen gehouden zyn in Indiën te verblyven den tyd van tien jaren, mits na expiratie van de eerſte vyf jaren zodanig in hare maand-gelden verhoogt wordende, gelyk als dan bevonden zullen worden te meriteren.

En die boven de zes tot tien guldens ter maand komen te verdienen, al is het ſchoon dat zy zévarende perzonen zyn, zullen gelyk andere den tyd van vyf jaren méde in het land moeten blyven; verſtaande dit alles van die gene die zonder hare huisvrouwen en familien van hier derwaarts gaan, maar belangende de getrouwde luiden, dewelke met hare familien van hier vertrekken, ook mede alle andere vrouwen, en jonge dogters, aan dewelke paſſagie zoude mogen worden vergunt, dezelve zullen in het reguard van de tyd van haar verblyf in Indiën gehouden zyn, haar te onderwerpen zodanige ordre en reglement als by de Bewindhebberen daar op al bereids is beraamt, of naar dezen nog zoude mogen beraamt worden.

Maar die met hare familien van hier vertrekken, ook mede alle andere vrouwen en jonge dogters, moeten haar onderwerpen aan de ordres van Bewinthebberen.

XXIX.

Alle de gene die voor de expiratie van hun verbonden tyd, zonder conſent van Generaal en Raden uit Indiën overkomen, zullen als weglopers aangemerkt worden, en dienvolgende boven de ſtraffe daar toe ſtaande verbeuren alle hare maand-gelden, en wat zy verders by de Compagnie te goed mogten hebben, ten profyte van de Compagnie: gelyk mede niemand ook naar de expiratie van zyn verband uit Indiën zal mogen vertrekken, zonder alzulken conſent, op verbeurte als boven, en zo wie alzulke weglopers en verſtekelingen in de ſchepen van de Compagnie ontdekt, en niet aangeeft ter eerſten plaatze daar hy onder de juriſdictie van de Compagnie komt aan te landen, of wel, indien dezelve eerſt tuſſchen cabo de goede hoop en nederland mogten ontdekt worden, by zyne binnenkomſte aan Bewindhebberen, zal boven de verbeurte van zyne maand-gelden, nog geſtraft worden met caſſatie, deportement en inhabiliteit na bevinding.

Niemant zal uit Indiën mogen overkomen voor of naar zyn verbonde tyd zonder conſent.

Straffe tegens de gene die al zulke weglopers en verſtekelingen niet aangeeft.

XXX.

Niemand, hoedanig hy ook zy, zynen tyd in Indiën uitgedient hebbende, of niet, zal vermogen hem zonder conſent te begeven in dienſt van enige vremde Natie, in Indiën, of op andere ſchepen dan die van deze Compagnie, op verbeurte van alle zyne maand-gelden, daar hy die verdient of te goed zou-

Niemant zynen tyd in Indiën uitgedient hebbende of niet, zal vermoge zig te begeven in dienſt van vremde natiën.

de mogen hebben, en boven dien vervallen in de pœne van het Placaat op het ſtuk van de weg- en over-lopers gemaakt: gelyk mede niemand, het zy nederlander of uitheemſche, zal vermogen, zelfs na voltrekkinge van dien, en dat hy weder hier te lande zal zyn gekomen, aan te nemen of te treden in dienſt van enige koningen, princen, potentaten, of natien, om voor haar en in der zelver dienſt, het zy te water of te lande naar Indiën te gaan, op pœne van arbitrale correctie, zo zylieden in Indiën of namaals hier te lande weder gevonden, en agterhaalt worden: zo als insgelyks gene onderdanen of ingezetenen van dezen Staat en ſpecialyk geen zévarende luiden, haar zullen mogen begeven in dienſt van andere vremde of buiten-landſche Compagnien, het zy in Europa of in Indiën, of in dienſt van zodanige Compagnien continueren, op pœne in de Placcaten daar tegens uitgedrukt.

Nog ook gene onderdanen of ingezetenen van dezen Staat in dienſt van vremde Compagnien.

XXXI.

Uit Indiën over land niet thuis te komen zonder conſent.

Insgelyks zal niemant zonder expres en ſpeciaal conſent van de Vergaderinge van Zeventiene, of van Generaal en Raden vermogen na de expiratie van zynen verbonden tyd over land, het zy over de kuit van chormandel, ſuratte, perſiën of anderzints, herwaarts aan, naar nederland te keren, onder wat prætext het zelve zoude mogen wezen, op de verbeurte van alle het gene hy aan de Compagnie te goede, of van dezelve te pretenderen zoude mogen hebben en daarenboven arbitrale correctie.

XXXII.

Alle die in dienſt van de Compagnie zyn zullen mogen thuis ontboden en naar huis gezonden worden, zonder reden te geven als in zekere gevalle.

En op dat een ygelyk des te beter tot zyn pligt gehouden worde, zullen Bewindhebberen bevoegt zyn, alle die in eed en dienſt van de Compagnie in Indiën zyn, van de eerſte tot de laatſte, niemant uitgezondert, het zy binnen of buiten hun verbonden tyd t'huis te ontbieden, en Gouverneur Generaal en Raden dezelve naar huis mogen zenden, zonder dat dezelve reden van hun gedaan opontbod zullen gehouden zyn in regten of daar buiten te geven, alleen ingevalle by het opontbod of opzending is gevoegt enige infamerende reden van dien, of wel ſtilſtant van qualiteit en gagie, zal het aan den opontbodene vryſtaan op zyn retour zig te addreſſeren aan de juſtitie en aldaar actie te inſtitueeren, alwaar de Compagnie gehouden zal zyn deswegens te regte te ſtaan: Onder ſtilſtant van qualiteit en

gagie wort egter niet begrepen dat de opontbodene of overgezondene zoude moeten hebben enig officie veel min commando op of over de retour-vloot, of de faculteit om zeker getal kiſten met zig over te brengen, als waaromtrent Bewindhebberen en Gouverneur Generaal en Raden reſpectivelyk zullen mogen diſponeren, zonder gehouden te zyn daar van reden te geven in regten of daar buiten.

XXXIII.

Straffe tegens de overlopers.

Zo wie by den vyand overloopt zal met de dood geſtraft worden, en alle zyne goederen en maandgelden verbeuren: Zullende ten opzigte van het weglopen na andere, geen vyanden zynde, worden nagekomen en geobſerveert de capitulatien dieswegens met andere europiſche of inlandſche natien in Indiën reeds gemaakt of nog te maken.

XXXIV.

Ook tegens die met het maandgeld weglopen, en voor een ander aan boord komen.

Een ygelyk, die zig by de Compagnie heeft laten aannemen, en ten bewyzen van dien enig maand-geld ontvangen heeft, zal gehouden zyn, dien dienſt in eigener perzoon te volbrengen, en zo wie met het voorſchreve maandgeld wegloopt, zal aan den lyve geſtraft worden, en het ontvangene dubbeld moeten reſtitueren, dog éne anderen in de plaats ſtellende, zal de gene die op een vremde naam of voor een ander zig laat ſuborneren en aan boord komt om met het ſchip te varen, zonder zelfs in perzoon daar op aangenomen te zyn, drie jaren de Compagnie voor de koſt alleen moeten dienen, en de pleger van het bedrog zal daarenboven aan den lyve ſtrafbaar zyn.

VIERDE TITEL.

Van den ingang en verval-dag, midsgaders betalinge der maandgelden, en hipothequen der zelve.

XXXV.

Wanneer de maandgelden zullen ingaan, en van

DE bedongene maand-gelden zullen ingaan en hare aanvang nemen, als de ſchepen buiten gaats in zé gekomen zyn om

de betalinge va dien hier te lande,

om hare reize te vervorderen, en eindigen als de aangenome perzonen afgedankt zullen zyn; behoudelyk dat de betalinge van de voornoemde maandgelden aan een yder hier te lande t'zynder wederkomſte, of na de exſpiratie van den voorſchreven tyd, die hy verbonden is, op deszelfs ordre aan zyn huisvrouw, kinderen, of andere vrienden, op ſchriftelyke laſt of procuratie gedaan zal worden, of ook als men tyding zal hebben, dat het ſchip, daar mede ymand uitgevaren is, in Ooſt-Indiën ter gedeſtineerder plaatze aangekomen zal zyn, van de maandgelden op de uitreize verdient, mits nevens den ſchriftelyken laſt, verzoek, of procuratie, overzendende de rekeninge, of ander genoegzaam beſcheid, wat hem gedurende den eerſten verbonden tyd, of de uitreize, per reſt zyner verdiende maandgelden is competerende: welverſtaande, dat alle de voornoemde en verdere maandgelden, of gagien van miniſters en dienaars van deze Compagnie, betaalt zullen worden by de reſpective kameren, daar dezelve eerſt afgevaren zyn, alwaar het ook dat de perzonen op de ſchepen van andere kameren in Indiën gevaren, of aan land gelegen mogten hebben.

XXXVI.

Gelyk mede in Indiën,

Omtrent de betalinge der maandgelden in Indiën, zal moeten blyven ſubſiſteren de methode tot hier toe gehouden, en zullen dienvolgende gene afgeſlotene en afgegevene rekeningen mogen ingetrokken, en na dat de ſoldyboeken reeds na Nederland verzonden zyn, in Indiën af betaalt mogen worden, zonder prealabel conſent van de kamer, by dewelke de voorſchreve ſoldyrekening loopt, en voor al niet van de gene, die in Indiën komen te ſterven.

XXXVII.

Zo ten reguarde van die nog in haar eerſte verband dienen, als die komen te trouwen,

Dog op dat de dienaren van de Compagnie, aan hare beſoldinge inmiddels enige ſubſiſtentie mogen vinden, zo zullen alle de gene, die nog in haar eerſte verband dienen, driemaal des jaars, t'elkens wanneer zy niet te quaat ſtaan, twee, en te quaat ſtaande, een maand gagie by de Compagnie konnen ontfangen, waar voor zy op hare rekeninge zullen worden belaſt, except de gene, die inmiddels mogten komen te trouwen, en op hare rekeninge niet te quaat ſtaan, dewelke met alle andere, die haar eerſte verband hebben uitgedient, hare bezoldinge maandelyks zullen mogen ontfangen op die voet, als by de Compagnie reeds gebruikelyk is.

XXXVIII. Dog

XXXVIII.

Midsgaders die hondert en vyftig guldens ter maand winnen,

Dog de gene, die honderd en vyftig guldens ter maand winnen, en daar-en-boven, (de Raden van Juſtitie en de hooft-officieren van de militie alleen uitgezondert) mitsgaders alle andere, die tot hoofden van enige comptoiren of etabliſſement zyn geſtelt, zullen zo welde minſten, als de meeſten, altoos drie jaren van hare bezoldinge by de Compagnie moeten laten ſtaan, zo als dat al bereids ook van over vele jaren in practyk is geweeſt.

XXXIX.

En in Indiën komen te overlyden.

De maandgelden der gener, die in Indiën komen te overlyden, zullen aan hare weduwen, kinderen, of erfgenamen hier te lande, niet eerder behoeven voldaan te worden, dan na het ontfangen der rekeningen, en behoorlyke beſcheiden uit Indiën, onder ſuffiſante cautie voor alle namaningen.

XL.

Ymant die van het ene Schip op het ander, of plaats wort geſtelt, zal telkens gehouden wezen zyn rekening te vorderen.

Als ymand op de reize van het ene ſchip op het andere word geſtelt, of van de ſchepen word geordonneert, op enige plaatzen in dienſt van de Compagnie aan land te blyven, of van land na de ſchepen gaat, het zy om na huis te keren, of elders te varen, zo dikmaals het zelve geſchied, zal gehouden wezen te vorderen extract van zyn rekening, om uit dezelve volgens de inſtructie te boek gebragt te worden op het ſchip, of comptoir, daar hy overgaat, en by gebrek van dien, en dat de Bewindhebbers niet hebben de boeken van de ſchepen, of plaatzen, daar de perzoon geweeſt is, zo zal men hem niet meer betalen, dan van het gene hy beſcheid brengt, en zal van de reſte patientie moeten hebben, tot dat de ſcheeps-boeken en andere beſcheiden gekomen zullen wezen.

XLI.

In cas van nood moet een ygelyk zig aanſtonds in defenſie ſtellen tegen den vyand.

Zo wanneer in tyd van nood de trompet word geſteken, of den trommel geſlagen, zal een ygelyk, met alle diligentie voort komen op lyfſtraffe, om zig terſtond onder zyn quartier in defenſie te ſtellen, en alzo met goede ordre den vyand te reſiſteren, onder expreſſe belofte, dat de gequetſte met goede middelen van chirurgyns zullen gecureert worden na behoren.

XLII.

Reglement op de vergoedinge voor verminktheden in den dienst van de Compagnie bekomen.

En zo enige perzonen, in den actuelen dienst van de Compagnie, en in 't executeren van haar last, ampt, of bedieningen mogten verlempt, verminkt, of anderzints van hare gezontheid berooft worden, zullen dezelve hier te lande of in Indiën gekomen zynde, genieten als volgt,

Voor 't verlies van den regter arm, agt hondert guldens.
Voor de slinker arm, vyf hondert guldens.
Voor 't verlies van een been, zes hondert guldens.
Voor beide de benen, twaalf hondert guldens.
Voor 't verlies van een oog, vier hondert guldens.
Voor beide de oogen, twaalf hondert guldens.
Voor 't verlies van de regter hand, zes hondert guldens.
Voor de slinker hand, vier hondert guldens.
Voor beide de handen, twaalf hondert guldens.

Vorders voor alle verlemptheden, van dewelke ymant gecureert en genezen zynde, nog egter van zyne vorige gezontheid zoude mogen bevonden worden berooft, verminkt of verzwakt, en daar door van het vorige gebruik zyner leden gepriveert te zyn, zal daar van tot discretie van goede mannen, of doctoren, chirurgyns en andere, hun dies verstaande, na voorgaande inspectie voldaan worden; mits altyd vertonende, en met hun brengende acte van haar Overheid, dat zy luiden de quetsure in het executeren van haar ampt en bedieninge ten dienste van de Compagnie gekregen hebben, en dat zy deswegens geen vergoeding hebben ontfangen: de Overheid voor wien de certificatie zal moeten worden gepasseert, omme voor enige verlemptheden volgens den Articul-brief, vergoedinge te pretenderen, word verstaan te wezen, te lande, den commandeur en zynen raad, of die het opperste gebied in die plaatze hebben, en te scheep, den capitein, schipper, of gezaghebber, en de andere scheeps-raden te zamen; des zullen de gequetste perzonen gehouden zyn datelyk de voornoemde certificatie te verzoeken van de voorzeide Overheid, zo haast zy gequetst worden, mits alvorens vertonende de versche wonde en quetsure, alzo certificatien van oude lempten en quetsuren niet zullen gelooft, nogte by de Overheid mogen verleent worden, maar andere secrete ziektens, gebreken en quet-

Hoedanige certificatie daar toe nodig.

quetsuren, van wat qualiteit die zouden mogen wezen, gescheurtheid, en voorts alle andere verlemptheden, waar van geen behoorlyk bescheit van den geordonneerde scheeps-raad, uit Indiën word gebragt, zo en gelyk hier boven is geordonneert, maar waar van alleen zoude blyken by simpele attestatie hier te lande, of elders by particulieren gepasseert, of ook alleen by lidtekenen zonder lempten of verminktheid, het zy onder of buiten de klederen, daar van en van diergelyken, zal geen vergoedinge gedaan worden; blyvende tot deze vergoedinge verbonden, en tot een onderpant, het schip daar zy op varen en gedient hebben, mitsgaders de ingelade goederen, koopmanschappen en gerede penningen, zo die zyn geweest ten tyde van het ongeluk.

XLIII.

De schepen moeten malkander alle hulp toebrengen, mits behoorlyk sein doende.

De schepen van de Compagnie zullen malkanderen alle hulpe hebben toe te brengen, wanneer de nood zulks vereischt, mits daar van behoorlyk sein werde gedaan, en zo wie op alzulke sein geen agt geeft, of het zelve ziende, den bodem, die zig in enige nood of ongelegentheid bevind, niet alle mooglyke hulpe toebrengt, zal aan den lyve, en zelfs tot 'er dood toe straf baar zyn.

XLIV.

Een schip in noodgerakende, zal yder zyn best moeten doen om het zelve te behouden, en niet mogen verlaten zonder permissie.

Dog een schip alleen in perykel komende van brand, vast zeilen, of andere ongelegentheden, (die God verhoede) zal een yder zyn uiterste best moeten doen, om het zelve te behouden, en ten dien einde zo volkomen binnen de palen der subordinatie blyven, als of 'er niets van die natuur was voorgevallen, veel min het zelve mogen verlaten, of daar afgaan, op pœne van als een wegloper aan den lyve gestraft te worden, en dit zo lange, tot dat alle menschelyke middelen te vergeefs zynde, door de gezamentlyke Overheden geoordeelt word, dat een yder voor zyne eigene behoudenisse zorgen mag, zonder dat egter daar door de subordinatie, waar onder zy lieden zyn gestelt, voor gedissolveert zal worden gehouden, maar zullen de gene die zig van zodanigen verongelukten bodem hebben gesalveert, hare officiers, in zelver voegen als boven, hebben te gehoorzamen, tot dat gezamentlyk weder onder de jurisdictie van de Compagnie, of hier te lande, by de Kamer, van waar zyn uitgevaren, zullen wezen gearriveert.

XLV.

Tot verzekering der maandgelden en douceurs zal een yder hebben het ſchip en goed, en verder, of anders, niet.

En op dat alle die gene, die op enige ſchepen van de Compagnie varen, des te beter zorge mogen dragen, om dezelve voor brand, alle zeenoden, en andere zwarigheden te helpen bewaren, zal een yder tot verzekeringe zyner maandgelden en douceurs ten onderpande hebben het ſchip, daar hy op vaart, mitsgaders de contante penningen, goederen en koopmanſchappen, (zo daar enige ingeladen zyn) en anders, nogte verder, niet, zulks dat een yder het pericul zyner maandgelden en douceurs zal lopen op het ſchip en goederen, daar hy op vaart, en dienvolgende het zelve ſchip met alle zyne ingeladene goederen (het welk God verhoede) komende te verongelukken, ook alle zyne maandgelden, douceurs, actien van verlempt en verminktheden, of ter zake van eenige ordinaris of extraordinaris dienſten op dezelve ſchepen, en ingelade goederen gedaan, verliezen, en dies aangaande tegens de Bewindhebberen geen verder regt of actie behouden, als alleen op het gene van dezelve verongelukte ſchepen en goederen, boven het bergloon en andere nodige onkoſten, mogte geprocedeert en in hare handen gekomen zyn, zonder nogtans op de voor dato van het ongeluk uitgeloſte goederen en contanten enige actie te hebben, of te mogen pretenderen; alle het welke mede plaatze hebben zal, niet alleen over de ſchepen, maar ook de goederen van de Compagnie, waar die op de reſpective comptoiren en reſidentien van dezelve te lande zouden mogen wezen, die zy na uitterſte vermogen gehouden zullen wezen mede te helpen bergen, bewaren en beneficeren, als hier boven gezegt is.

XLVI.

In wat geval de retour-ſchepen, die agterom komen, twee maanden gagie zullen genieten.

Wanneer de retour-ſchepen van de Compagnie agter Yr- en Schot-land omkomen, zullen de gene, die daar op beſcheiden zyn, twee maanden gagie extra voor een douceur genieten, zonder dat Bewindhebberen daarom gehouden zullen wezen hare ſchepen die omweg te laten nemen, of dat enige ſchepen, die anders geordonneert en binnen, of het Canaal door, gezonden worden, het regt zullen hebben om zulks te eiſſchen, ten ware de ſchepen, om de Noord geordonneert, enige desaſtres overkwamen, en zy alzo door den breden raad met of zonder enige convoyers binnen-door gezonden wierden, of wel uit hoge noodzakelykheid by den ſcheeps-raad beſloten wierd binnen-door te komen, wanneer den enen, zo wel als den anderen, zal

zal hebben en behouden het zelve douceur, als of inderdaad agterom gekomen was.

XLVII.

Obedientie van 't volk omtrent Bewinthebberen die aan boord komen,

De retour-ſchepen binnen vallende, en Bewindhebberen aan boord komende om het volk af te danken, zal een yder zig reſpectueuſelyk en obedient tegens dezelve moeten gedragen, zonder enige oppoſitie te doen tegens hare ordres, op pœne van aan den lyve geſtraft te worden, en zo wie met 'er daad tot muitineren overſloeg, zal met 'er dood geſtraft worden.

XLVIII.

Dat gehouden zal zyn op de ſchepen te continueren.

Zonder dat Bewindhebbers daarom gehouden zullen zyn, al het volk aanſtonds op de rhede af te danken, maar, gelyk voorwaards van de officiers is gezegt, alzo zal ook het gemene volk, voor zo verre Bewindhebberen hare dienſten nog nodig hebben, gehouden zyn tegens hare ordinaire bezoldingen, zo lange nog op de ſchepen te continueren; tot dat dezelve geheel ontloſt, ja zelfs voor de palen of in de havens gebragt zyn, het zy dat men goedvinden mogte daar op, nevens dezelve, enig volk van land te zetten of niet, alles op pœne als voren.

XLIX.

Het volk uit den dienſt ontſlagen zynde, moet blyven in het eige reſpect omtrent Bewinthebberen en hare gewezene officieren:

En al ſchoon Bewindhebberen het volk op hare ſchepen van den dienſt en eed komen te ontſlaan, zo zal egter een yder van haar uit den dienſt ontſlagen zynde, zo wel omtrent Bewindhebberen, als hare gewezene officieren, moeten blyven in het eigene reſpect, als ſtaande den dienſt, zonder haar aan te matigen de gene, die haar hebben gecommandeert, over het gene ſtaande die dienſt voorgevallen is, aan te ſpreken, veel min feitelyk tegens haar te ageren, of zig van de voorſchreve officiers te vangeren, op pœne van daar over te worden geſtraft aan den lyve, en zelfs tot de dood toe, na bevinding en exigentie van zaken; en zullen alle de gene, die uit den dienſt ontſlagen zyn, en daar tegens ietwes ondernemen, geſtraft worden volgens den inhoude dezes, zonder enige oogluikinge, door de ordinaris regter ter plaatze, daar zulks voorvalt, of daar den delinquant word agterhaalt: des zullen de officiers der ſchepen gehouden zyn hare ſubalterne met beſcheidentheid te regeren, en deze de vryheid hebben, by de komſte van Bewindhebberen aan boord, of ook wel hier aan land, by dezleve,

Des zal het volk haar beklag mogen doen over de officieren.

in cas van onredelyke behandelinge, haar beklag te doen, waar op als dan behoorlyke reflectie zal worden genomen.

L.

Hoe te handelen met schepen of goederen van den vyand verovert.

Wanneer enige schepen, of goederen van den vyand verovert worden, zal men dezelve behoorlyk moeten secureren, verzegelen, of inventarizeren, en opbrengen ter eerster hoofdplaatze van de Compagnie, die men bezeilen kan, de Caab daar mede onder begrepen, alwaar vervolgens zal geoordeelt worden over de deugdelykheid der pryzen, volgens styl en practyk daar te lande, en behoudens der geinteresseerdens weiren en defensie, zo als gebruikelyk en regtens is.

L I.

In cas van confiscatie hoe de pryzen te verdeilen.

Zullende vervolgens tot confiscatie van de voorsz. prys geprocedeert, en na aftrek der kosten en een vyfde part voor de geregtigheid van het gemene land, een zestiende van het overige aan het volk tot buitgeld, yder pro rato van de bezoldinge, die hy wind, mitsgaders van 't verdere overschot, een derde aan den capitein, schipper of gezagvoerder, een derde aan de opper-officieren te zamen, en het laatste derde aan de Compagnie voor het hazart, de kosten en reparatie van haren bodem, toegelegt worden; de deks- en onder-officiers pro rato harer maand-gelden, nevens het volk in het buitgeld deilende, en den fiscaal van de plaatze, alwaar daar over geprocedeert worden zal, nevens de beide lieutenants in het derde deel der officiers, yder voor een quart, mitsgaders den opper-stuurman voor een agtste, en de onder- of mindere stuur-luiden te zamen voor een agtste hæriderende, op dat een yder des te meer mag worden aangemoedigt den Vyand allen afbreuk te doen, en zig wel te gedragen.

L II.

Gene deilinge daar van in Zee te maken, dan alleen van de plunderagie.

Dog zal niemand, op verbeurte zyner maand-gelden en arbitrale correctie, bevoegt zyn in zee enige deilinge van pryzen te verzoeken, of iets op rekening van zyn aanpart, uit eigen authoriteit, na hem te nemen, of by hem te houden, anders dan de plunderagie van den Vyand verovert, op pœne van arbitrale straffe: welverstaande, dat onder plonderagie niet verstaan worden begrepen te zyn koopmanschappen, gemunt of ongemunt goud, zilver, peerlen, gesteentens of andere goederen, maar alleen de klederen van het veroverde volk.

L III. Maar

L III.

Ordre op de pryzen gemaakt op commissien van de hoge regering in Indiën.

Maar wanneer de Gouverneur Generaal met advis van Raden, in gevalle van gedeclareerde oorlog tusschen den Staat en enige Europesche mogentheid, enige commissien mogte verlenen aan vrye luiden in Indiën, die daarom verzoek komen te doen, om te ageren binnen de limiten van het octroy, onder zodanige restrictien en limatien, om alle misbruiken daar van voor te komen, als men na gelegentheid van zaken nodig zal oordelen, zo zullen de pryzen, by haar gemaakt worden-de, geheel en al ten behoeve van de nemers worden geconfisqueert, na aftrek van de kosten, except den twintigsten penning voor den fiscaal; die de examinatie van de deugdelykheid der pryzen ten behoeve van den nemer doen, en voor hem tot confiscatie procederen zal, en zullen als dan de reders van alzulke commissievaarders, met hare officieren en manschap moeten convenieren nopens de verdeilinge en het buitgeld, zo als best te rade worden zullen.

L IV.

Vervolg.

Behoudens dat in het ene geval, zo wel als in het andere, de genomene pryzen by de Compagnie opgebragt, de goederen opgeslagen, en met of zonder de schepen verkogt, dan wel ten ordinaire pryze aan dien oort, voor 's Compagnies rekeninge overgenomen en betaalt zullen worden, waar mede de opbrengers der zelver contentement zullen moeten nemen.

VYFDE TITEL.

Van de verbeteringe der gener, die in hoger Ampten gesteld worden.

L V.

Den eed van purgie by een yder af te leggen.

BY versterven van enige dienaren van de Compagnie, of vacature van enige officien, zullen der zelver plaatzen gesuppleert worden door andere, volgens de ordres daar toe leggende; dog de voorschreve bediendens zullen by haar aanstelling, of by het aanvaarden van hare chargies, gehouden zyn, in Rade van Politie alvorens af te leggen den eed van purge, dat zylieden voor het ampt niets gegeven, of belooft hebben, met alle de præcautien en ristrictien daar toe dienstig, en zullen alle de gene,

Pœnaliteit tegen de gevers, of nemers van geld, of gelds-waarde voor eenig ampt,

ne, die bevonden zullen worden voor haar ampt eenig geld of gelds-waarde gegeven, of belooft te hebben, onder wat titul of prætext het zoude mogen wezen, het zy van coſtumade, of anderzints, niet alleen *de facto* van haar voorſchreve ampt vervallen zyn, maar boven dien ook verklaart worden infaam en inhabiel, om ooit in dienſt van de Compagnie te worden geëmploijeert, of om enige ampten te bekleden, zo wel als de gene, aan wien zy het gegeven hebben, dog de gever van het geld, of gelds-waarde, den nemer ontdekkende, zodanig, dat hy daar van overtuigt worde, zal impuniteit genieten van het overtreden dezer ordre, en daar-en-boven dubbeld rembourzement van het gegevene geld, of gelds-waarde, en de overheden en regters der plaatzen zullen gehouden wezen, hem daar toe de behulpzame hand te bieden.

Met impuniteit voor den ontdekker.

LVI.

Hoedanig, en omtrent welke perzonen, de verbeteringe van gagie, in hoger ampten geſtelt wordende, plaatze zal hebben.

Die gene, die op enige binnelandſche plaatzen in Ooſt-Indiën te water, of te lande, binnen zyn verbonden tyd in hoger ampt of officie geſtelt zal worden, zal tot verbeteringe genieten de helft van zyn eige, en de helft van de gagie van den genen, in wiens ampt en plaatze hy ſuccedeert en overgaat, uitgezondert de krygs-officieren en zoldaten, dewelke in hoger ampten ſuccederende, zullen genieten en treden in de gagie van den genen, in wiens plaatze zy overgaan, en ſuccederen: gelyk mede het zelve geen plaatze hebben zal in de koopluiden en onderkoopluiden, mitsgaders adſiſtenten, gaande naar Indiën, en wederkerende naar Nederland, dewelke, in het gaan en keren, zullen gehouden zyn te dienen voor alzulke gagien, als zy gaande, of kerende, te ſcheep gekomen zyn, en te voren gehad, en bedongen hebben, zonder daar voor enige verbeteringe van gagie te mogen pretenderen.

LVII.

De verlatene, of gedeporteerde perzonen, zullen geen gezag meer mogen hebben, ten ware anders geordoneert wierde.

De verlatene, of van haar ampt gedeporteerde perzonen, zullen daar na niet vermogen in enige raadſlagen, of verzamelinge van den raad, te compareren, gezag hebben, of eenig officie te land, of in de vloote bedienen, ten ware de afgezette hem alzo beterde, dat den Gouverneur Generaal en de Raden van Indiën, of den gouverneur particulier van de plaatzen, deszelfs raad, of den commandeur en de breden raad te water, of lager overheid, die het deportement gedaan heeft, een goed genoegen daar aan hadde, en het zelve alzo ordoneerde, in welken geval die

ZEVENDE TITEL.

Van het rantçoen.

LXVI.

Een yder moet zig met het rantçoen te vreden houden.

MEt het rantçoen van eten en drinken, zal een yder zig te vreden moeten houden, na de ordres en reglementen daar op zynde, en zo als het zelve, voorts na gelegentheid van zaken door den ſcheeps- of breden raad mogte werden gereguleert, op pœne van twee maanden gagie te verbeuren.

LXVII.

Geen wyn en victualie te halen buiten ordre.

En een yder zyn rantçoen van wyn datelyk en zelfs te drinken.

Niemant zal enige wyn mogen heimelyk halen, op de verbeurte van twee maanden gagie, maar zal de wyn en de victualie alleen getapt en gehaalt worden, by den gene, die daar toe van den capitein en ſchipper zal worden geordonneert. Zal ook een ygelyk gehouden wezen het rantçoen van wyn datelyk te drinken, zonder het zelve te mogen ſparen, of aan ymant anders te verkopen. En zal het rantçoen van den gene die het niet begeert te drinken, in het vat blyven, zonder dezelve portie namaals te mogen eiſſchen.

LXVIII.

Aan een yder moet zyn rantçoen behoorlyk worden uitgerykt.

De capitein, ſchipper, gezagvoerder en die van de ſcheepsraad, gezamentlyk, zullen zorge hebben te dragen, dat een yder behoorlyk worde uitgereikt, wat hem by de rantçoenbrieven is toegelegt, zonder dezelve daar van iets te onthouden, op pœne van zes maanden gagie.

LXIX.

Geen victualie over boord te werpen zonder conſent.

Niemand zal vermogen enige victualien, als vleeſch, kaas, brood of anders over boord te werpen, onder pretext van niet goed te wezen, dan met advis van den capitein, ſchipper of gezaghebber, tot wiens kenniſſe het zal ſtaan, of de victualie goed en eetbaar is of niet, op pœne van elke reize een maand gagie te verbeuren.

AGTSTE TITEL.

Van de wapenen en ſcheeps inſtrumenten.

LXX.

Ordre op het onderhouden en verantwoorden van het geweer.

DE wapenen die een yder aan boord of aan land van de Compagnie komt te ontfangen, zal hy behoorlyk moeten onderhouden en verantwoorden, en zullen de officiers van de ſchepen dierhalve gehouden zyn, dezelve van tyd tot tyd te laten ophalen, en wie als dan daar in nalatig is, zal t'elkens een halve maand gagie verbeuren, en zyn geweer geheel verwaarlozende, het zelve opleggen en betalen, dan wel op rekeninge daar voor belaſt worden.

LXXI.

Geen ſcheeps inſtrumenten te verleggen of te verſteken.

Niemand zal enige inſtrumenten of gereedſchappen, dienende voor timmerluiden, ſtuurluiden, bosſchieters, koks of chirurgyns mogen verleggen, verwerpen of verſteken, op pœne van gelaarſt te worden voor de maſt.

NEGENDE TITEL.

Van het grof geſchut en ſchieten van eer-ſcheuten.

LXXII.

Geen grof geſchut te loſſen buiten bevel.

Niemand zal vermogen enig grof geſchut binnen ſcheepsboord, nogte ook te lande los te doen ſchieten, dan met behoorlyk bevel van den commandeur, capitein, ſchipper of gezagvoerder, op pœne van een maand gagie te verbeuren.

LXXIII.

Geen onnodige eer-ſcheuten te doen.

Zullen mede de commandeurs, capiteins, ſchippers en andere officieren haar hebben te wagten, enige onnodige eerſcheuten te doen, op pœne van een maand gagie, voor ieder ſcheut te verbeuren, by ieder officier die daar toe laſt gegeven, of conſent zoude mogen gedragen hebben; en dat om voor te komen vele ongelukken en andere ongevallen, die men daar uit te wagten heeft.

TIENDE

TIENDE TITEL.

Van de zieken, chirurgyns en het rein houden der ſchepen.

LXXIV.

De chirurgyns mogen niet meer als haar maandgelden genieten, ten ware in onryne ziekte en quetzuuren buiten ſcheepsdienſt.

ALle chirurgyns en onder chirurgyns, zullen gehouden wezen, ten dienſte van de Vloote, hun goedwillig te laten gebruiken, zonder daar voor enige vordere recompenze als hare maandgelden te genieten, en by zo verre zy luiden van ymand enig geld of belofte van betalinge ontfangen, zullen gehouden wezen het ontfangene te reſtitueren, en de belofte zal van geender waarden zyn, ten ware van onreine ziekten en quetſuren, die buiten ſcheeps-dienſt zoude mogen gekregen wezen, daar af zy luiden betalinge ontfangen zullen, tot diſcretie van de opperhoofden, en niet meer.

LXXV.

Yder quartier moet zyn kranken adſiſteren.

Zal mede een iegelyks quartier gehouden wezen, de kranken, onder zyn quartier ſorterende, onderſtand te doen, dezelve bewaren, en in alles behulpzaam te zyn, waar toe den ſcheeps-raad uit elk quartier daar toe nomineren zal, die het zelve enigen tyd met ordre van de voorſchreve raad zullen bedienen, tot dat andere weder in de plaatze geordonneert worden.

LXXVI.

De ſchepen moeten gereinigt worden.

En ten einde door ſtank geen ziekte zoude mogen ontſteken, zullen alle quartieren 's morgens de ſchepen reinigen, en van buiten en van binnen waſſchen, en zullen ten minſten alle agt dagen eens, of zo veel meer als de tyd en gelegentheid toelaat, de kiſten en wat verder tuſſchen deks is, opgehaalt, en aldaar behoorlyk gereinigt en ſchoon gemaakt worden, in dier voegen, als de ordres, daar toe gegeven, komen te dicteren, op pœne van twee maanden gagie voor de officiers die verzuimen zullen het volk daar toe te houden.

LXXVII.

Niemant zyn gevoeg te doen, nog zyn water te ma-

Niemand zal vermogen zyn gevoeg te doen, nogte ook zyn water maken of loſſen binnen de ſchepen, anders dan ter plaatze daar

ken als ter geordonneerde plaatze. daar toe geordonneert en daar het toegelaten is, nogte ook zyn klederen, nat gemaakt hebbende, zonder uit te trappen, in het ſchip te laten leggen, op de boete van tien ſtuivers t'elken reize te verbeuren.

ELFDE TITEL.

Van de teſtamenten en uiterſte willen, midsgaders de goederen der overledene en andere zaken.

LXXVIII.

Alle teſtamenten moeten in een boek geſchreven en door twee à drie getuigen getekent worden.

ALle ſcheeps overheden zullen op de verbeurte van twee maanden gagie hebben zorge te dragen, dat op hare reſpective ſchepen, alle des volks teſtamenten en uiterſte willen perfectelyk in een boek worden geſchreven, en ten minſten met twee getuigen, behalven den teſtateur en ſchryver van het teſtament of uiterſte wille ondertekent, op pœne, dat de geinſtitueerde erfgenamen of legatariſſen, aan den ſchryver, voor dewelke het teſtament of uiterſte wille gepaſſeert is, en aan deszelfs gagie en maandgelden zullen verhalen, de ſchaden die zy luiden by gebreken en faute van dien, zoude mogen lyden, gelyk zy mede gehouden zullen wezen, haar zo dezen aangaande als anderzints te reguleren, na de inſtructie en ordre op het houden van de ſcheeps ſoldye en guarnizoen boeken, alrede gemaakt of nog te maken, en dat op de boeten daar toe ſtaande, en by aldien den teſtateur niet konde teikenen, zal nog een getuige meer geadmitteert worden.

LXXIX.

De goederen van overledene behoorlyk te inventariſzen.

Wanneer ymand aan boord komt te overlyden zullen alle deszelfs nagelatene goederen door den boekhouder, of by abzentie van den zelven, door den gene die daar toe by den ſcheepsraad geauthoriſeert worden zal, geaſſiſteert met ten minſten twee getuigen, uit de officiers van het ſchip, daar toe te nemen, behoorlyk worden geinventarizeert, het zy hy executeurs over zyne nalatenſchap hadde aangeſteld of niet, en de voorſchreve inventariſſen vervolgens worden geregiſtreert by de ſcheeps ſoldye-boeken, zo als de ordres, ten dien einde geſteld, komen te dicteren.

LXXX. Op

LXXX.

Wegens het ſtellen van executeurs op de uitreize en hun pligt.

Op de uitreize zullen de overvarende perzonen wel de faculteit hebben, particuliere volmagten of executeurs over hare nalatenſchappen, excepto de maandgelden, te ſtellen, en deze de magt om den boedel tot liquiditeit te brengen, dog by haar komſte tot Batavia of ter eerſter hoofdplaatze van de Compagnie werwaards gedeſtineert zyn, zullen de voorſchreve executeurs of gemagtigdens, voor dat weder van daar vertrekken, of uiterlyk zes maanden na haar komſte, de voorſchreve boedels aan den curator van de Compagnie, volgens de inventariſſen op het overlyden daar van gemaakt, het zy door de overgave der nog ongeredderde effecten, en het montant der vereffende, of met het tellen van het bedragen dier boedels in 's Compagnies kaſſa, wanneer reeds geheel vereffent zyn, behoorlyk moeten verantwoorden, om den overledenen daar voor op zyne doodrekening te crediteren, en de erfgenamen ſpoedig aan het hare te konnen helpen.

LXXXI.

Dog hoe te handelen met de goederen der overledene op de te rugreize.

Dog het geen ymand op de te rugreize na Nederland met 'er daad komt te ontruimen en na te laten, zal by den ſcheepsraad in bewaarder hand geſtelt, en met hare binnekomſte alhier aan Bewindhebberen overgegeven worden, om na voorgaande viſitatie, dezelve, zonder bemoeiniſſe van ymand anders, te laten afgeven aan de wettige erfgenamen, dewelke binnen drie maanden naar 't arrivement van 't ſchip niet opdagende, zo zullen Bewindhebberen het voorſchreve nagelatene goed te gelde maken, en daar voor de rekeninge van den overleden crediteren, tot dat de gene die daar toe geregtigt is, zulks van haar komt te vorderen, zulks dat binnen ſcheepsboort, of aan land geen van des afgeſtorvene goederen zullen worden verkogt, anders als het gene tot zyn lyf behoord zal hebben, het welk voor de maſt aan de meeſtbiedende verkogt zal worden, voor welke verkogte goederen, de koper op zyn rekeninge debiteur, en de overledene op zyn rekeninge crediteur zal gemaakt worden.

LXXXII.

En hoe in Indiën door den Curator.

Daarentegens zal op de vaarwaters in Indiën, mitsgaders daar te lande in het gemeen exactelyk moeten worden nagekomen, het gene by het octroy van haar Hoog Mog. van den

26. November 1671., op het ſtuk van den curator is geordonneert en vaſtgeſtelt, met de ordonnantien na dato daar omtrent gemaakt, en zo als de practycq thans is medebrengende.

LXXXIII.

Geen betaling van nalatenſchappen albier te eiſchen voor dat de boeken over gekomen zyn.

Dog zullen geen weduwen of erfgenamen der gener die op de uitreize of in Indiën overleden, en op hare doodrekening voor het montant harer nalatenſchappen gecrediteert mogten zyn, enige betaling alhier mogen eiſſchen, zo lange de boeken en de rekeningen niet en zullen overgekomen zyn, waar uit men bevinden kan wat penningen van de verkogte goederen geprocedeert en ingehouden zyn, en dat de overleden zo veel aan de Compagnie te goede hebben.

LXXXIV.

Geen goederen aan ymant te laten, die niet zo veel te goede heeft.

Ten welken einde alle koopluiden en boekhouders van de Compagnie op de ſchepen, zo wel als in Indiën belaſt worden, geen goederen aan ymand te laten mynen, om op zyn rekening te worden geſtelt, die niet ten minſten zo veel aan de Compagnie te goede heeft, en dezelve dadelyk op der kopers rekeninge af te ſchryven, en wel diſtinctelyk met expreſſie van elke partye, met naam en toenaam van elke koper apart te boek te ſtellen, en by gebrek of verzuim van dien, enige ſchade vallende, zal dezelve aan zodanige koopluiden en boekhouders maandgelden gekort, en afgeſchreven worden.

LXXXV.

Perfecte notitie te houden als de perzonen zyn over gegaan op andere ſchepen, en ordre op het te boekſtellen van de legaten.

Alle koopluiden, onderkoopluiden, adſiſtenten en andere, de boeken houdende, word expreſſelyk gelaſt en geboden, dat zy perfecte notitie zullen maken, op dezelve boeken, als de perzonen zyn overgegaan op andere ſchepen, omme ten contentemente van die gene, die daar aan gelegen is, te mogen zien waar derzelver rekeninge vervolgt, mitsgaders dat de penningen die de een de ander by teſtamente zal beſpreken, of ook de legaten, die aan den armen of andere gemaakt worden zo wel in des overledens debet, als credit van den genen die ze gemaakt worden (alleenlyk per memorie) zonder enige ſomme uit te trekken geſtelt worden; wie daar inne nalatig is, zal voor een amende verbeuren, twee maanden gagie.

LXXXVI.

Alle obligatien op de reize zyn

Alle beloften en obligatien op de reize gedaan en gemaakt, zullen

zullen zyn kragteloos, nul en van geender waarde, en daar over geen regt worden geſproken, ten zy het zelve komt te geſchieden over enige nooddruftigheden en met kennis van den ſcheepsraad. *kragteloos, uitgezondert enige gevallen.*

TWAALFDE TITEL.

Straffe over verſcheide delicten en andere onordentelykheden, op de reize voorvallende, midsgaders ordre op enige verdere zaken.

LXXXVII.

Niet te dobbelen nog te ſpelen.

EN alzo door dobbelen en ſpelen vele ongelukken geſchieden, zal niemand enige dobbelſtenen, kaartſpel, of andere inſtrumenten daar toe dienende binnen ſcheepsboort brengen, nog maken, op pœne van agt dagen te water en te brode in de yzers geſtelt te worden, nogte ook dezelve mogen gebruiken op de boete van twintig ſtuivers, t'elken reize te verbeuren, en boven dien het zelve ſpel over boort geworpen te worden.

LXXXVIII.

Den verliezer behoeft niet te betalen.

En wat ymand gedurende de reize van den anderen met ſpelen of wedden zal winnen, zal de verliezer ongehoude wezen te betalen, en betaalt hebbende, de winner zulks moeten reſtitueren, of aan zyn maandgelden laten korten.

LXXXIX.

Tegens het dronke drinken.

Zo ymand in de vloote, of aan land hem begave tot dronkenſchap, zal t'elkens verbeuren een maand gagie, en daarenboven na gelegentheden van zaken geſtraft worden.

XC.

Geen quæſtie te maken.

En op dat 'er onderlinge vrede en eendragt mag worden onderhouden, zo lange de reize zal duren, zal niemand binnen ſcheepsboord, of aan land gekomen zynde, enige quæſtie mogen maken, op pœne van door zyn quartier geleerſt te werden.

XCI.

Tegen het plokhairen, ſlaan, mes trekken, en quetzen.

Zo wie plokhairt, of met vuiſten ſlaat, zal drie dagen te water en te brode, in de yzers geſlagen worden, en wie enig mes trekt met toorn, om ymand leed te doen, of te quetzen, zal met een mes door zyn hand aan de maſt genagelt worden, en aldaar zo lange ſtaan tot dat hy het zelve doortrekt, en ymand quetzende zal gekielt worden, en daarenboven zes maanden gagie verbeuren.

XCII.

Straffe op het doodſlaan.

En zo wie ymand doode, zal met den dooden levendig over boord gezet worden en zyne maandgelden verbeuren.

XCIII.

Geen vuur of ligt te gebruiken dan met conſent.

Niemand zal vermogen met enig vuur of ligt in het ruim, ſcheepsbottelerye of kruitkamer te gaan, nogte enige vuur of kaarzen te gebruiken, dan met conſent van den capitein, ſchipper of gezaghebber, op pœne van een maand gagie te verbeuren, en voorts arbitralyk gecorrigeert te worden, na gelegentheid van zaken.

XCIV.

Geen tabak te drinken dan by dage en met conſent ter geordonneerde plaatzen.

En om voor te komen de periculen van brand, die men door tabak-drinken en verkopen van dezelve is onderworpen, zal niemant wie hy zy, enige tabak mogen kopen of mangelen, nogte ook den zelven nuttigen anders als by dage, met conſent en kenniſſe van den capitein, ſchipper; of gezaghebber, en dat alleenlyk op het boevenet, en voor de groote maſt, op de verbeurte t'elkens van een maand gagie.

XCV.

Ordre op het gebruiken van brandende lonten, kaarzen of ander vuur.

Word mede een ygelyk, niemant uitgezondert, verboden enige brandende lonten, kaarzen, of ander vuur, hoe dat genaamt kan worden, te gebruiken, of by hem te dragen, ten ware tot haar ampt, en ſcheeps-behoeftens, en dat met kenniſſe van de officieren; alles op pœne van agt dagen in de yzers te zitten, en daarenboven nog een maand gagie te verbeuren, het welk pertinentelyk zal worden aangetekent, en op des boetſchuldigen rekeninge geſtelt, en zo wie hier inne verzuimelyk ware, die zal verbeuren gelyke boete; van welke boete de provooſt zal hebben en genieten den zesden penning.

XCVI. Nie-

XCVI.

Niet van boord te varen nog aan land te vernagten dan met conſent.

Niemant zal vermogen van boord te varen om te erkennen enig land dan met conſent van den commanderenden officier, en daar toe bevel ontfangen hebbende, zal niet vermogen aan land te vernagten, nog in andere ſchepen, dan met conſent, ten ware door nood of dwang op arbitrale correctie.

XCVII.

Na bezette wagt geen geraas te maken.

Na bezette wagt, zal niemand vermogen enig geraas of getier te maken, maar zal ygelyk bewaren al zulke plaatzen als hem van zyne commanderende officiers word belaſt, op pœne van daar over als ongehoorzame aan den lyve, als anders te worden geſtraft.

XCVIII.

Niemand aan boord te laten komen dan met conſent.

Zullen ook de wagters by dage nog by nagte niemant aan boort laten komen, dan met conſent van den commanderende officier, op lyfſtraffe.

XCIX.

Ordre op de koyen of ſlaapplaatzen.

Niemant zal vermogen enige koyen of ſlaapplaatze in te nemen, zonder conſent van zyne officiers, nogte ook in dezelve hooy of ſtrooy hebben; En zo wie ter contrarie dede zal verbeuren een maand gagie, en boven dien gehouden zyn, ruiminge te doen.

C.

Tegens het dopen in zee van onbevare perzonen.

Zullen voorts de officieren van de reſpective ſchepen zorge dragen, en geenzints toeſtaan nogte gedogen, maar ter contrarie in aller manieren beletten en verhinderen, dat enig onbevaren perzonen op de hoogte van de zorles in zee gedoopt worden; op pœne van een maand gagie by ieder officier te verbeuren, voor elken perzoon, die op enige ſchepen gedoopt zal wezen, en dat die gene die zulks zouden gedaan hebben, of gepoogt te doen, arbitralyken aan den lyve geſtraft, of in hare maandgelden gemulcteert zullen worden, na gelegentheid van zaken, mits dat, in plaatze van het zelve dopen, de ſchepen ter gewoonlyker doop-plaatze gekomen zynde, ieder bak een flap-kanne wyns gegeven zal worden.

Maar in plaatze van dien yder bak een flapkanne wyns te geven.

C I.

Alle journalen, kaarten, enz. getrouwelyk over te geven.

Zal mede een ygelyk gehouden zyn alle journalen, kaarten, ſchriften of aantekeningen van reden, ſtromen, havens, kapen, hemelstekenen, kourszen, mitsgaders alle appendentien van de zévaart, op de reize gemaakt, geannoteert, geſchreven of verkregen, getrouwelyk over te geven in handen van den Gouverneur Generaal, of de Bewindhebbers alhier, het zy dat ze daar toe verzogt worden of niet, op de verbeurte van drie maanden gagie, en verdere correctie na gelegentheid.

C II.

Aan niemand iets te openbaren, rakende de Compagnie, als aan Bewinthebberen.

Niemand, van hoedanig ampt of qualiteit hy zy, het zy in politicque of kerkelyke, of enige andere bedieningen, van den minſten tot den meeſten, in den dienſt van de Compagnie in Ooſt-Indiën zynde, zal vermogen aan enige zyner vrienden, of bekenden, of ymand anders, iets te reveleren van het gene hem nopens de zaken van de Compagnie bewuſt mogte wezen, maar alleenlyk aan de Bewindhebbers of aan de reſpective Kameren daar hy uitgevaren is, op de verbeurte van drie maanden gagie, die bevonden zal worden contrarie gedaan te hebben.

C III.

Alle brieven mogen by de Compagnie geopent worden.

En zullen alle particuliere brieven, by de Compagnie geopent, gelezen en geviſiteert, ook by haarluiden mogen in het geheel of ten delen opgehouden of overgelevert worden, na dat zy-luiden tot dienſt van de Compagnie bevinden zullen te behoren.

DERTIENDE TITEL.

't Onderhouden van den Artikel-brief, item van de executie van alle ſententien, als ook van den provooſt.

C IV.

Deze Artikulbrief volkomentlyk te onderhouden.

ALle die gene die de juſtitie zo in het gemeen als byzonder op de ſchepen bevolen is, zullen gehouden wezen zorge te dragen, en behoorelyke toezigt te nemen, dat alle de articulen en ordonnantien hier inne begrepen, wel en volkomentlyk worden

worden agtervolgt, onderhouden, en de overtreders derzelver met 'er daad geſtraft na behoren.

C V.

Niemand zal zig tegen de executie der ſententien mogen oppoſeren.

Zullende de ſententien zo van den breden als ſcheeps-raad by den provooſt, zonder ſimulatie of uitſtel worden geëxecuteert, en zo wie hem tegens het uitvoeren of executeren van de juſtitie of der zelver vonniſſe oppozeerde, zal verbeuren vier maanden gagie, en daarenboven aan den lyve geſtraft worden.

C VI.

Boetens voor den provooſt.

Wie in de yzers geſloten word, zal aan den provooſt betalen, te weten een gemene, het zy zévarende of militair, zes ſtuivers, en een officier tien ſtuivers voor ſluitgeld, en zullen alle die in de yzers geſlagen worden verbeuren, zo veel dagen of maanden gagie als zy daar inne gezeten hebben, dat haar in de betalinge zal worden afgekort.

C VII.

Alle boetens of verbeurte van maandgelden zyn ten profyte van de Compagnie, en mogen niet geremitteert worden.

Alle de confiſcatien en boeten in dezen vermeld, zullen zyn ten profyte van de Compagnie, en zullen de voorſchreve boetens of verbeurte van maandgelden, by den commandeur en by den breden raad, zo min als by den gezagvoerder en ſcheepsraad, niet mogen geremitteert worden, alwaar het ook zo, dat den delinquant zwaarder aan den lyve geſtraft wierde, op pœne dat men de boeten verhalen, en op de rekeningen ſtellen zal van den genen die dezelve geremitteert zullen hebben.

C VIII.

De gevangenen niet te adſiſteren met ſpys of drank.

Iemand de gevangenen met ſpys, drank of andere middelen adſiſterende, zal verbeuren een maand gagie, en agt dagen in de yzers zitten op water en brood.

C IX.

Den provooſt te adſiſteren.

En op dat den provooſt met reſpect en authoriteit zyn ampt bedienen mag, zullen alle ſcheeps-officieren gehouden wezen, den provooſt te adſiſteren en by te ſtaan, zonder dat hem ymand zal mogen verhinderen in het apprehenderen, veel min den gevangenen helpen, op pœne van aan den lyve geſtraft te worden.

VEERTIENDE TITEL.

Van de krygs-officieren en zoldaten, en het gene dezelve particulierlyk en ook andere aangaat.

CX.

Aangaande het bet bezorgen der militairen op de ſchepen en te landen.

ALle krygs-officieren en zoldaten, zullen overal op de ſchepen van de Compagnie van ſpys en drank, gelyk alle andere in dienſt van de Compagnie wezende verzorgt worden, maar te lande boven haar rantçoen zodanige leninge in geld of anders, op afkortinge harer maandgelden ontfangen, als den Gouverneur Generaal en Raden van Indiën zullen ordonneren, waar mede zy hun moeten vergenoegen.

CXI.

Ordre op de betalinge der maandgelden van die vrye luiden worden.

Dog zo ymand in het Vaderland vrouw nog kinderen hebbende, na de experatie van zynen verbonden tyd, by den voornoemden Gouverneur Generaal en Raden toegelaten worde aldaar buiten dienſt als vryman te blyven, en zig te erneren, zal de zodanige de reſterende maandgelden tot op zes maanden in Indiën (de verſtrekte leninge hier te lande afgetrokken) betaalt worden.

CXII.

In plaatze van een afgeſtorve of gedeporteerde onder-officier op de uitreize, een ander aan te ſtellen.

Enig onder-officier komende op de uitreize te ſterven, of hem zulks te verlopen, dat hy daar over by den Raad van zyn ampt gedeporteert mogte worden, zal by den voorſchreven Raad, een ander in des afgeſtorven of gedeporteerdens plaatze geſtelt worden, die den voornoemden Raad bequaamſt zal vinden, en hem in den dienſt van de Compagnie beſt gedragen en gequeten hebben, dewelke dezelve gagie zal genieten, die den overledenen of gedeporteerden, in wiens plaatze hy geſuccedeert is, gehad heeft, zo en gelyk hier voren mede is gezegt.

CXIII.

De militairen mede in quartieren te verdelen en alle ſcheepswerk te doen.

De officieren en de zoldaten zullen zo wel als het bootsvolk in quartieren verdeelt en geſtelt worden, om elk haar wagt te bewaren, te roer en te waak te gaan, en voorts ook niet alleenlyk altyds als den nood zulks vereiſcht, maar ook wel altemet buiten

buiten nood alle ſcheepswerk doen, op dat zy zo wel tot den ſcheeps- als lands-dienſt ervaren en bequaam mogen worden.

CXIV.

Alle militairen en ook (des noods) alle andere, moeten aan de fortificatien of andere werken arrebeiden voor de vrye koſt boven haar gagie.

Alle officieren en zoldaten, als ook (des noods zynde) alle andere in den dienſt van de Compagnie wezende, geen uitgezondert, zullen gehouden wezen, zo wel tot haar verzekeringe en defenſie, als tot den dienſt van de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal en de Compagnie, ter ordonnantie van de Gouverneur Generaal en de Raden van Indiën, als ook van alle andere over haar geſtelde overheden en bevelhebberen te arbeiden aan het maken en repareren van forten, batteryen en loopſchanzen of andere werken, zonder daar voor meer dan de vrye koſt, gedurende den tyd van het arbeiden, boven haar bedongen gagie te genieten, op pœne van daar in nalatig of wygerig zynde, daar over arbitralyk te worden gecorrigeert.

CXV.

Aan de inlanders geen overlaſt te doen.

Geen officieren nog zoldaten, nog ook enige andere perzonen, van wat zoorten of qualiteit dat ze zyn, in den dienſt van de Compagnie wezende, zullen vermogen buiten ordre en expres bevel van den genen die over hun geſtelt zyn, de Indianen of de Inwoonders daar te lande enige overlaſt of geweld te doen, het zy aan hare perzonen of goederen, vrouwen of kinderen, hoedanig het ook mogten zyn; en hun voorts in alles, gelyk andere in den dienſt van de Compagnie wezende, moeten reguleren na den generalen artikel-brief, mitsgaders de inſtructien en ordonnantien by de Bewindhebberen, of ook by den Gouverneur Generaal en de Raden van Indiën, alrede gemaakt of nog te maken, voor zo veel dezelve hun aangaan, op pœne van na gelegentheid van zaken, aan den lyve of anderzints, volgens den articul-brief geſtraft en gemulcteert te worden.

VYFTIENDE TITEL.

Van de vrye luiden.

CXVI.

Vrye luiden moeten zes maanden gagie twee jaren laten ſtaan.

ALle vrye luiden, die in dienſt van de Compagnie geweeſt zyn, zullen gedurende den tyd van twee jaren onder de Com-

pagnie moeten laten ſtaan, zes maanden van hare verdiende gagie, dewelke gedurende den voorſz. tyd van twee jaren, in Indiën niet en zullen mogen worden betaalt, als naar voorgaande conſent en authoriſatie, te verzoeken van yder Kamer daar de perzoon of perzonen uitgevaren zyn.

CXVII.

Maar mogen die na expiratie van die twee jaren ontfangen, als zy hier te lande geen vrouw nog kinderen hebben,

Maar naar expiratie van de voorſz. twee jaren, indien den vry geworden perzoon ondertuſſchen goede tekenen van getrouwigheid gegeven zal hebben, zullen de voornoemde zes maanden betaalt mogen worden, aan zodanige vrye luiden die hier te lande geen vrouwen nogte kinderen hebben; verſtaande dat aan die gene, die hier te lande vrouwen en kinderen hebben, geen vrydom toegeſtaan zal mogen worden, dan mits betalende jaarlyks voor uit in 's Compagnies caſſa in contante gelden, het gene zylieden, op haar uitvaren, aan vrouwen en kinderen beſproken hebben, agtervolgens de ordres en gebruiken.

En die hebbende, de ordres en gebruiken te volgen.

CXVIII.

Dog de retourneerende vrye luiden mogen de voorſz. zes maanden ontfangen.

De vrye luiden in Indiën naar dezen landen kerende, en de voornoemde zes maanden voor haar vertrek aldaar in Indiën niet ontfangen hebbende, zullen dezelve hier te lande aan haar goed gedaan worden, mits behoorlyk beſcheid mede brengende, en vertonende, dat zy aldaar in Indiën niet betaalt zyn.

ZESTIENDE TITEL.

Van 't obſerveren en beëedigen van dezen Artikelbrief, en van de inſtructien van den ſcheeps en breden raad.

CXIX.

Deze Artikelbrief voorgelezen zynde te bezweren.

ALle welke articulen die gene, die hun in dienſt van deze Compagnie begeven, gehouden zullen wezen een yder zo veel hem aangaat, getrouwelyk en gewilliglyk in alle poincten na te komen, en daar op ten dage van de monſteringe of korts daar naar aan handen van den officier, ten overſtaan van twee ſchepenen of andere overheden, volgens gebruik in de ſteden van de reſpective Kameren, nevens enige van de Bewindhebberen te doen behoorlyken eed, een yder na de reſpective formulieren van

van eede daar toe geordonneert, en vervolgens in dezen artikel-brief geinſereert. Ten welken einde deze artikel-brief aan dezelve door de provooſt van de Compagnie of ymant anders daar toe by Bewindhebberen te ordonneren, voor het afleggen van den eed, zal moeten voorgelezen worden. En zo wie in het lezen en bezweren dezer artikelen niet præzent is geweeſt, of namaals hier te lande, dan wel in Indiën in dienſt aangenomen mogte worden, die en zullen niet minder aan dezelve verbonden zyn en blyven, als of hy in het zweren tegenwoordig geweeſt ware.

En zyn de abſente en die namaals aangenomen worden even gelyk daar aan verbonden.

CXX.

Ook zal alle vier of zes weken ten minſten de marginalia voorgelezen en enige byzondere articulen aan de maſt geſlagen worden.

De overheden der ſchepen zullen mede bezorgen dat dezen artikel-brief, zo haaſt de ſchepen in zé zullen wezen, ter eerſter gelegentheid van weêr en wind, en voorts daar naar alle vier of zes weken, ten minſten de korte marginale annotatien, en enige particuliere articulen, die zylieden na gelegentheid van zaken nodig zullen agten, voorgelezen, mitsgaders de bezondere mede gegeven geëxtraheerde articulen aan de maſt, en andere behoorlyke plaatzen geſlagen, en altemet vernieuwt worden, op dat het volk dezelve wel in memorie houden, en haar daar naar te beter mag reguleren.

CXXI.

De ſcheeps-raad zal haar inſtructie met het formulier van den eed moeten ondertekenen.

Zullen mede na de eerſte gedane lecture van den artikelbrief, de capitein, of op de ſchepen daar geen capiteins zyn, de ſchippers, in de cajuit doen vergaderen die gene, die hier voren, of by de inſtructie van den ſcheeps-raad, tot ſcheepsraden zyn geſtelt, en haar de voorſchreve inſtructie, met het formulier van den eed, daar onder ſtaande, diſtinctelyk voorgelezen hebbende, zullen zy het voorſz. formulier zelver eerſt tekenen, en in haar aller prezentie opentlyk beloven, den zelven eed en inſtructie, zo veel in hun is, na te komen, en hunluiden voorts al te zamen het zelve formulier mede doen ondertekenen, en gelyke belofte by handtaſtinge afnemen, het welke ook plaats hebben zal omtrent den breden raad, volgens der zelver inſtructie.

Zo mede den breden raad.

FORMULIEREN VAN EEDEN.

IN den eerſten zal den Gouverneur Generaal, in handen van de Hoog Mogende Heeren Staten Generaal, of derzelver Gecommitteerden, indien hy hier te lande is, en van hier na Ooſt-Indiën word gezonden, zo niet, maar dat hy in Ooſt-Indiën wezende, tot het voorſchreve ampt gepromoveert mogt worden, in handen van de Raden van Indiën, die daar toe by haar Hoog Mog. ſpecialyk zyn gelaſt en geauthorizeert, zo zy gelaſt en geauthorizeert worden mits dezen, doen en preſteren deze navolgenden eed.

Eed voor den Gouverneur Generaal.

IN den eerſten, zo belove en zwere ik, dat ik de Hoog Mog. Heren Staten Generaal van de verëenigde Nederlanden, als myne hoogſte en ſouveraine overheid, de Bewindhebberen van de generale geoctroyeerde Ooſt-Indiſche Compagnie in dezelve landen, gehouw, en getrouw zal zyn, en dat ik in alle opregtigheid, getrouwigheid en naarſtigheid na myn uiterſte vermogen, alle affairen en zaken van de gemelte Compagnie, zal dirigeren en beleiden, zo wel in handel als oorlog, mitsgaders in alle het gene de regeringe van de landen, ſteden, forten of plaatzen, als mede de generale directie van de comtoiren, goederen en negotie van de voorſchreve Compagnie is betreffende, zo als by my en myne bywezende Raden, na gelegentheid van zaken bevonden zal worden ten meeſten dienſte van de Compagnie te behoren.

Ten anderen, dat ik gedurende mynen dienſt, van niemand onder myn gebied en gehoorzaamheid ſtaande, enige giften of gaven zal nemen, directelyk of indirectelyk, nog ook ten aanzien of om de hoope derzelver, nog om enige gunſte, faveur of andere particuliere conſideratien, het zy van maagſchap, vriendſchap of anderzints, andere tot enige ampten, officien en bedieningen, onder myn gouvernement zal helpen ſtellen, als die gene die ik verſtaan en bevinden zal de ervarenſte, vroomſte, getrouwſte en bequaamſte tot dezelve ampten te wezen.

Ten

Ten derden, dat ik gedurende mynen dienſt, directelyk nog indirectelyk, door my zelven nog door anderen, in het minſte geen verbode handel voor my, den mynen, of ymand anders zal doen of dryven, nog by myn weten laten geſchieden, nog ook enige verbodenen goederen my of ymand anders aangaande, verzenden, of gedogen, dat ymand het zelve by myn conſent, kenniſſe of conniventie zoude doen; maar dat ik ter contrarie alle zodanige handelaars en andere, hun qualyk, ontrouwelyk, en onvromelyk, het zy dezen aangaande, of anderzints in den dienſt van de Compagnie dragende, zonder enig reſpect of aanſchouw zal helpen mulcteren en ſtraffen, van haar ampt en bedieninge, zo zy enige hebben, deporteren en voorts geſtraft, geſententieert en gemulcteert na hare meriten met dezelve ſententien, en daar toe dienende informatien en confeſſien (indien zy het ſchuldig zyn) na huis zenden.

Ten vierden, dat ik by miſſive van de Gecommitteerde Bewindhebberen, ter Vergaderinge van Seventienen, of merendeel van dien ondertekent, gerevoceert zynde, my datelyk op den ontfang van dezelve miſſive, met de eerſte na het vaderland kerende ſchepen na huis zal begeven, ſtellende alvoren proviſioneelyk, met advis van de prezente Raden van Indiën, goede ordre op het generaal gouvernement, volgens inſtructie daar van zynde; op dat by faute van dien, onder de dienaars van de Compagnie geen disordre en confuſie tot ondienſt, ſchade en perykel van de Compagnie mogte komen te reizen.

Eindelyk zo belove en zwere ik, dat ik den generalen Artikel-brief, mitsgaders alle daar in gementioneerde, zo generale als particuliere inſtructien, zein- en rantçoen-brieven, en andere ordonnantien, alrede by de Bewindhebberen gemaakt of nog te maken, en aan my onder de ſignature van de Bewindhebberen als voren, by hare brieven ter Vergaderinge van de Seventienen getekent over te zenden, getrouwelyk na myn vermogen zal onderhouden, en nakomen, en zo veel in my is, doen onderhouden en nakomen, by allen den genen die onder myn gebied geſtelt zyn, of namaals geſtelt zullen worden, een yder in het gene hem concerneert en aangaat; en generalyk my in alles te dragen en quyten, als een getrouw Gouverneur Generaal ſchuldig en gehouden is te doen, zonder het zelve te laten om lief of leed, uit vreze van verlies van lyf of goed, gelyk ik mede zonder voorweten en kenniſſe van de gemelte Vergaderinge der Seventiene, om genige conſideratien, hoedanig dezelve mogten wezen, myn dienſt zal verlaten.

Zo waarlyk helpe my God Almagtig.

DE Raden van Indiën zullen gehouden wezen, aan handen van den Gouverneur Generaal in der tyd, die daar toe by de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal word gelaſt en geauthoriſeert zo hy mede geauthoriſeert en gelaſt word mits dezen, of die hy daar toe committeren zal, te doen dezen navolgenden eed.

Eed voor de Raden van Indiën.

IN den eerſten, zo belove en zwere ik, dat ik de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal van de verëenigde Nederlanden, als myne hoogſte en ſouveraine Overheid, en de Bewindhebberen van de generale geoctroyeerde Ooſt-Indiſche Compagnie in dezelve landen, mitsgaders den Gouverneur Generaal in Ooſt-Indiën, gehouw en getrouw zal wezen, den zelven alle behoorlyke gehoorzaamheid, eere en reſpect bewyzen, en dat ik nevens den zelven Gouverneur Generaal, mitsgaders myne mede Raden in alle opregtigheid, getrouwigheid en neerſtigheid na myn uiterſte vermogen, alle de affaires en zaken van de gemelte Compagnie, zo wel in den handel, policie als oorlog, zal helpen dirigeren en belyden, ook by des Generaals ziekte of overlyden, tot dat 'er een ander Gouverneur Generaal proviſionelyk zal zyn verkoren.

Ten anderen, dat ik van niemand onder myn gebied en gehoorzaamheid, of directie ſtaande, enige giften of gaven zal nemen, directelyk nog indirectelyk, nog ook ten aanzien of om de hoope derzelver, nog om enige gunſten, faveur of andere particuliere conſideratien, het zy van maagſchap, vriendſchap, vyandſchap of anderzints, andere tot enige ampten, officien en bedieningen zal helpen ſtellen, en daar toe myn ſtem of advys geven, als den gene die ik verſtaan zal de vroomſte, getrouwſte, ervarenſte en de bequaamſte tot dezelve ampten te wezen.

Ten derden, dat ik gedurende mynen dienſt, directelyk nog indirectelyk, door my zelve nog door anderen, in het alderminſte geen verbode handel voor my, den mynen of ymand anders zal doen of dryven, nog by myn weten laten geſchieden, nog ook enige verbodene goederen, my of ymand anders aangaande verzenden, of gedogen dat iemand het zelve by myn conſent, kenniſſe of conniventie zoude doen, maar dat ik ter contra-

contrarie alle zodanige handelaars en andere, hun qualyk, ontrouwelyk en onvromelyk, het zy dezen aangaande of anderzints in den dienſt van de Compagnie dragende, zonder enig reſpect of aanſchouw zal helpen mulcteren en ſtraffen, van haar ampten en bedieningen, zo zy enige hebben, helpen deporteren, en voorts geſtraft, geſententieert en gemulcteert na haar meriten, met dezelve ſententien en daar toe dienende informatien en confeſſien, indien zy het verdienen, na huis zenden.

Ten vierden, dat ik op den ontfang van de ordre en revocatie van de Bewindhebberen, of ook op den laſt en bevelen van den Gouverneur Generaal en de Raden (zelfs ook voor de expiratie myner verbonden tyd) my datelyk met de eerſte ſchepen na het Vaderland kerende, zonder enig tegenſpreken, moeite of murmureren na huis zal begeven, in diervoegen als den Gouverneur Generaal en de Raden, of de Bewindhebberen zullen ordonneren; van gelyken ook ten allen tyden, als het my by de voornoemde Bewindhebberen geordonneert, of by den Gouverneur Generaal en de Raden van Indiën belaſt zal worden, myn plaatze en reſidentie verlaten, en gedurende myne verbonden tyd in zodanig quartier of plaatze gaan, om aldaar zodanig ampt te bedienen, als my belaſt en bevolen zal worden.

Ten vyfden, dat ik de generalen Artikel-brief, mitsgaders alle daar in gementioneerde, zo generale als particuliere inſtructien, zein-brieven, rantçoen-brieven en ordonnantien, alrede by de Bewindhebberen gemaakt of nog te maken, getrouwelyk in alle poincten na myn vermogen zal onderhouden en nakomen.

Eindelyk, belove en zwere ik by het overlyden van den Gouverneur Generaal, in de verkiezinge van enen nieuwen Gouverneur Generaal, my zal reguleren na de inſtructie, daar op by de Bewindhebberen voor dezen gemaakt, of die zy luiden namaals anders zouden mogen geven, en dat ik op het hoogſte zal letten, omme de getrouwſte, ervarenſte en bequaamſte perzoon, en die van de Gereformeerde Religie zy, te helpen verkiezen, en aan geen andere, dan die ik verſtaan en in goede conſcientie geloven en menen zal zodanig te wezen, myn ſtem zal geven, en dat ik voorts generalyk in alles gedurende mynen verbonden tyd, my zal dragen en quyten, als een getrouw Raad ſchuldig en gehouden is te doen, zonder het zelve te laten om lief of leet, uit vreze van verlies van lyf en goed, dat ik mede voor de expiratie van mynen dienſt daar uit niet en zal

zal ſcheiden, nog dezelve om enige conſideratien, hoedanig die mogten wezen, verlaten.

Zo waarlyk helpe my God Almagtig.

DE Vice Gouverneurs en Directeurs zullen gehouden wezen, aan handen van den Gouverneur Generaal in der tyd, die daar toe by de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal ſpecialyk is gelaſt en geauthoriſeert, zo hy mede geauthoriſeert en gelaſt word mits dezen, of die hy daar toe committeren zal, te doen dezen navolgende eed.

Eed voor de Vice-Gouverneurs en Directeurs over de Forten, Plaatzen en Comptoiren aldaar.

IN den eerſten, zo belove en zwere ik, dat ik de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal van de verëenigde Nederlanden, als myne hoogſte en ſouveraine Overheid, en de Bewindhebberen van de generale geoctroyeerde Ooſt-Indiſche Compagnie in dezelve landen, mitsgaders den Gouverneur Generaal in Ooſt-Indiën, gehouw en getrouw zal wezen, den zelven alle behoorlyke gehoorzaamheid, eere en reſpect bewyzen, en dat ik nevens den zelven Gouverneur Generaal, mitsgaders myne Mede-raden, in alle opregtigheid, getrouwigheid en naarſtigheid, na myn uiterſte vermogen, alle de affairen en de zaken van de gemelde Compagnie, zal helpen dirigeren en belyden, zo wel in den handel, policie als oorloge, gelyk by gemein advys van myne bywezende Raden, na gelegentheid van tyd, en occurentie van zaken bevonden zal worden te behoren.

Ten anderen, dat ik van niemand onder myn gebied en gehoorzaamheid, of directie ſtaande, enige giften of gaven zal nemen, directelyk nogte indirectelyk, nog ook ten aanzien of om de hope derzelve, of om enige gunſte, faveur of andere particuliere conſideratien, het zy van maagſchap, vriendſchap, vyandſchap of anderzints, andere perzonen tot enige ampten, officien en bedieningen onder myn gouvernement of directie zal ſtellen of helpen ſtellen, en daar toe ſtemmen of advys geven, als de gene, die ik verſtaan en bevinden zal de vroomſte, getrouwſte, ervarenſte en bequaamſte tot dezelve ampten te wezen.

Ten

den alrede gemaakt, of nog te maken, elk in zyn ampt of bedieninge zo veel hem aangaat, zullen onderhouden, en getrouwelyk in alle poincten, na ons vermogen nakomen, en zo veel in ons is, by de gene die onder ons gebied geſtelt zullen worden doen obſerveren en nakomen.

Ten derden, dat wy ook voor al genen verbodene handel zullen dryven, directelyk nog indirectelyk, voor ons zelven, nogte voor iemand, in of buiten den dienſt van de Compagnie wezende, laten doen of dryven, by ons kenniſſe of wetenſchap, maar het zelve na ons vermogen beletten en ſtraffen, of den genen aangeven, die het zelve te ſtraffen bevolen zal wezen.

Ten vierden, dat wy geen giften nog gaven zullen nemen, nogte om dezelve, om faveur of gunſte, om vriendſchap nogte vyandſchap, gene andere zullen promoveren, tot enige ampten, als den genen die wy verſtaan zullen de ervarenſte en de bequaamſte daar toe te wezen, en daar de Compagnie beſt van zal gedient zyn.

Ten vyfden, dat wy niet weder zullen keren, nog uit onzen dienſt ſcheiden, voor en aleer wy deze aangenome reize, en onze verbonden tyd, met Godes hulpe volbragt zullen hebben, ten ware wy voor dato by de voorſchreve Bewindhebberen zoude mogen worden gerevoceert, of by den Gouverneur Generaal en de Raden van Indiën, of andere over ons geſtelde directeurs, commandeurs of andere bevelhebberen, wederom na huis gezonden.

Welke reſpective revocatie, of wederomzendinge wy promptelyk en zonder enig tegenſpreken of murmureren beloven na te komen, en ons met de eerſte na het Vaderland kerende ſchepen, in zodanigen ampt en qualiteit, als ons by den meer gemelden Gouverneur Generaal en de Raden, of ander Bevelhebber, geordonneert zal worden, of ook wel zelfs zonder qualiteit, na huis zullen begeven, en wyders gedurende onze verbonden tyd in zodanige quartieren of plaatzen gaan, om aldaar zodanige ampten te bedienen, en zulks te verrigten, als ons belaſt en bevolen zal worden, en eindelyk voorts alles te doen, dat goede en vrome officieren en dienaars ſchuldig en gehouden zyn te doen, het welk wy niet zullen laten om lief of leed, door vreze van verlies van lyf en goed, of om enigerhande redenen of conſideratien.

Zo waarlyk helpe ons God Almagtig.

DIe van den breden, en dagelykſchen Scheepsraad, zullen na gedaane lecture van haar lieder reſpective inſtructien, aan haar lieder commandeurs of koopluiden, by handtaſtinge en ondertekeninge, doen en preſteren deze navolgende eed.

Eed voor den breden, en dagelyk ſchen Scheepsraad, van de ſchepen naar Ooſt-Indiën varende, als ook voor de Raden in de reſpective comptoiren, forten en andere plaatzen in Ooſt Indiën wezende.

WY ondergeſchreven beloven en zweren mits dezen, ons met eigen hand hier onder geſtelde merk of onderteke-ninge, en by den eed, die wy op den Artikel-brief hebben gedaan, dat wy den inhoud van de bovenſtaande inſtructie na ons vermogen getrouwelyk in alle poincten zullen nakomen, in alle civile en criminele zaken, die ons mogten voorvallen, een ieder na ons beſte kennis en wetenſchap, zonder enige faveur, gunſte of diſſimulatie, goed regt en juſtitie adminiſtreren; dat wy ook in dit collegie onder malkanderen, en met alle anderen, in den dienſt van de Compagnie wezende, goede enigheid, vriendſchap en correſpondentie zullen houden, en voorts op de regeringe van het volk, zo van onze reſpective ſchepen, comptoiren, forten, als op de ſchepen, vivres en ingeladen goederen, mitsgaders ook op de regeringe en directie van de geheele vlote (zo lange de ſchepen zonder enig verlet van de reize by den anderen zullen konnen blyven) en op alle plaatzen, forten, comptoiren, ſchepen en goederen, daar over wy geſtelt mogen worden, zo lange dezelve tot onzer bewaringe, ordre en diſpoſitie zullen ſtaan, daar over behoorlyke toezigt nemen, en alle zodanige goede ordre ſtellen, als enigzints mogelyk zal wezen, en ons in alles quyten, als goede Raden ten beſten van de Ooſt-Indiſche Compagnie gehoude zyn, en behooren te doen.

Zo waarlyk moet ons God Almagtig helpen.

ALle mindere dienaren en gemenen van de militie, zo wel als van de zévaart, zullen in het uitvaren aan handen van den Officier en in præſentie van Schepenen of andere Overheden, als hier voren gezeid is, doen dezen navolgenden eed.

Eed voor de Gemenen.

WY beloven en zweren, dat wy de Hoog Mog. Heren Staten Generaal van de verëenigde Nederlanden, als onze

onze hoogſte en ſouveraine Overheid, de Bewindhebberen van de generale geoctroyeerde Ooſt-Indiſche Compagnie in dezelve landen, mitsgaders den Gouverneur Generaal en Raden van Indiën, hare vice gouverneurs, directeurs, commandeurs en mindere opperhoofden en reſidenten over de landen, ſteden, forten en de reſpective Comptoiren van de Compagnie in Ooſt-Indiën, daar onder wy zullen komen geſteld te worden, als ook de reſpective over ons zo daar, als onderwegen op de ſchepen geſtelde, of namaals in enige andere plaatzen te ſtellen commandeurs, capiteinen, ſchippers en andere onze reſpective Overheden en officieren, gehouw, getrouw en gehoorzaam zullen wezen, tot uitvoeringe van den dienſt, daar toe wy aangenomen en uitgezonden worden.

Ten anderen, dat wy den hier vorenſtaande, en ons wel duidelyk voorgelezenen Artikel-brief, en alle andere bevelen, inſtructien, zein- en rantçoen-brieven, en andere ordonnantien, in den voorſchreve Artikel-brief gementioneert, by de gemelde Bewindhebberen, Generaal en Raden of enige andere onze bevelhebbers gemaakt of nog te maken, het zy te water, op de ſchepen of te lande, elk in zyn ampt, zo veel hun aangaat zullen gehoorzamen, en na ons uiterſte vermogen in alle poincten getrouwelyk nakomen.

Dat wy ook niet wederkeren nog onzen dienſt verlaten, of daar uit ſcheiden zullen voor dat onzen verbonden tyd geëxpireert zal zyn, ten ware wy eerder by de Bewindhebberen worden gerevoceert, of by den Gouverneur Generaal en de Raden van Indiën, of andere over ons geſtelde opperhoofden na huis gezonden, welker reſpective revocatie en wederzendinge wy promptelyk of zonder enig murmureren of tegenzeggen, beloven na te komen, en ons voorts in alles te gedragen als goede, vrome en getrouwe onderdanen ſchuldig en gehouden zyn te doen, zonder het zelve te laten om lief of leet, door vreze van verlies van lyf en goed, nog om enigerhande oorzaken of conſideratien.

Zo waarlyk helpe ons God Almagtig.

Aldus gedaan en gearreſteert ter Vergadering van de Hooggemelde Heren Staten Generaal, in 's Gravenhage, den vierden September zeventien hondert twee-en-veertig. Was geparapheert *Milan Viſconti*, vt. Onder ſtond, ter ordonnantie van dezelve. Getekent Fs. FAGEL. Zynde op 't ſpatium gedrukt het Cachet van haar Hoog Mog. op een roden Ouwel, overdekt met een Papieren ruite.

PETRUS ALBERTUS VAN DER PARRA,

Gouverneur Generaal, en de Raaden, wegens den Staat der Vereenigde Nederlanden en derzelver Oostindische Compagnie in Indië, allen den genen, die deezen zullen zien ofte hooren leezen, salut! doen te weeten:

De voorige krygs-ordres vernieuwd.

OM alle disordres onder den Volke van oorloge, zoo te deezer Hoofdplaatze, als op de subalterne Comptoiren, te weeren, en de krygs-discipline, als de voornaamste en sterkste stut van een welgereguleerden Staat, in vigeur te houden, op den 7den Juni jongstleden in Raade van Indië noodig geoordeeld zynde de gestelde bevelen ten dien belange by den Artikelbrief van den 27sten December 1753 met eenige alteratie te vernieuwen: ZOO IS 'T dat wy hebben gearresteerd en gestatueerd, gelyk wy arresteeren en statueeren mits deezen, den hier onder volgenden Militairen Artikelbrief, willende en begeerende dat dezelve steeds alomme in Nederlandsch Indië strictelyk zal worden onderhouden en nagekomen.

KRYGS-ORDRES,

Ofte Artikelbrief voor de Militie, in dienst van de Generale Nederlandsche Compagnie in Indiën.

I.

Straffe op het misbruiken van 's HEEREN Naam.

DE gene, die den Naam des *HEEREN* ydelyk misbruikt, of zig ook met vloeken en zweeren bezondigt, zal arbitraalyk gecorrigeerd worden.

II.

Blasphemie.

Maar, die zig aan blasphemie of Godslastering schuldig maakt, zal aan lyf of leven gestraft worden, naar bevinding van zaaken.

III.

Berispen of turbeeren van de

Ook zullen arbitraalyk gecorrigeerd worden de gene, die zig zul.

Predikanten en Voorleezers. zullen verſtouten de Dienaaren van Gods Woord, of Voorleezers, te beſchimpen, beriſpen, turbeeren, of in eenige maniere in de bediening van hun ampt te beletten.

IV.

Moveeren van diſputen over de religie. Niemand zal in de wagten of corps de guardes, dan wel in het veld, direct of indirect, eenige queſtien of diſputen van religie mogen moveeren of voortbrengen, op pene van arbitraale correctie.

V.

Openbaare overlaſt of ſtraatſchendery. Alle misdaaden, waar mede geweld of force vermengd is, zullen in Militairen zwaarder als in anderen geſtraft worden, nademaal zy geſteld zyn om voor de conſervatie van de publieke ruſte en veiligheid te waaken, en gevolgelyk zal alle openbaare overlaſt en ſtraatſchendery in hun ten minſten worden gepunieerd met publieke geeſſeling en brandmerk, om zes of meer jaaren aan de gemeene werken te arbeiden: de Inlanders daarenboven in de ketting, dog daarom naar proportie met een minder langduurig banniſſement.

VI.

Pleegen van geweld omtrent de Inlanders. Ook zal niemand vermogen de Indiaanen, of inwoonders der Indiſche landen, eenig moleſt of geweld aan te doen, 't zy aan hunne perſoonen, goederen, vrouwen, of kinderen, nog ook

Om ver bakken van boomen. om te hakken, bederven, of ſchenden, eenige vrugtdraagende boomen, op pene van publieke geeſſeling, of zwaarder ſtraffe, naar exigentie van zaaken.

VII.

Afdwingen hunner goederen, Inzonderheid zullen die op de buiten-fortreſſen of poſten beſcheiden zyn, geene lieden, van wat natie of conditie zy mogen weezen, die de forten of wagten paſſeeren, dan wel nun in het boſch, veld, of waar ook, ontmoeten, eenig hinder of geweld mogen aandoen, veel min eenige goederen, 't zy eetwaaren, hoe gering ook, of wat het anders zoude mogen weezen, afdwingen of afneemen, onder wat pretext het ook zy, ja zelfs niets mo-

Of aanneemen van dezelven. gen aanneemen, ſchoon zy het uit eigen' beweeging aan hun vereerden, op pene van als ſtraatſchenders en ſtruikroovers te worden geſtraft.

VIII.

Hoe verre de Officieren voor het gemeene Volk moeten inſtaan? Ook zullen de Officieren voor hunne onderhoorigen moeten inſtaan en verantwoorden, zoo zy bevonden worden eenigzins in gebreke gebleven te zyn dezelve in de verſchte ordre en diſcipline te houden.

IX.

IX.

Straffe op het doen van overlaſt aan vrouwen. Niemand zal eenige weduwen, nog gehuwde of ongehuwde, bevrugte of kraam-vrouwen, Europiſche of Inlandſche, eenigen overlaſt mogen aandoen, 't zy met ſlaan, ſtooten, dreigen, of met oneerlyke aantaſtingen, op pene van aan den lyve geſtraft te worden, naar den toedragt en omſtandigheid van zaaken.

X.

Verzwygen van conſpiratie. Die eenige kennis of wetenſchap heeft of krygt van eenige voorgenomen' conſpiratie, verraad of iets, waar door eenige publicque ſchaade of perikel zoude kunnen ontſtaan, en hetzelve niet daadelyk bekend maakt aan zynen Capitein of Opperhoofd, zal met de koorde geſtraft worden dat 'er de dood na volgt.

XI.

Verwekken van muitery &c. Gelyke ſtraffen zullen mede onderworpen zyn die muitery verwekken, of oproerige vergaderinge houden, dan wel op een andere wyze hun guarniſoen tragten te beroeren, mitsgaders die zig in zulke zaamenrottingen laaten vinden, of andere aanzoeken om in dezelve te komen.

XII.

Speciaal met opzigt tot de Officieren. En de Officieren, die daar in zullen verſchynen, zullen voor alle de anderen, die geen autheurs daar van zyn, gepunieerd worden.

XIII.

Beledigen van de Hooge Overheid. Die de Hooge Overheid ſcheldt, of iets zegt tot ſpyt en ſpot van dezelve, zal met de ſpitsgarde of zwaarder geſtraft worden, naar de aangelegenheid van zyn misdryf.

XIV.

Critiſeeren op de ordres. Ook zullen geene Militairen, 't zy Officieren of Gemeenen, voor de wagt zittende, of in gezelſchappen, critiſeeren op de uitgegeven' ordres, 't zy die door het Hoofd van de Militie, den Groot-majoor, of de Onder-majoors, aan het guarniſoen, uit naame van den Heer Gouverneur Generaal, dan wel het Opperhoofd der plaats, of anderzins, in zaaken van het guarniſoen worden uitgegeven, op pene van eene exemplaare correctie.

XV.

Houden van correſpondentie met den vyand. Die zig verſtout, zonder conſent, uit eene bezette of belegerde plaats, of anderzins, eenige correſpondentie, 't zy by monde, bood-

boodſchappen, brieven, of op wat manier zulks zoude mogen geſchieden, met den vyand of deszelfs bondgenooten te houden, zal van het leven ter dood gebragt worden.

XVI.

Gemeenſchap houden met een zendeling van denzelven.

En wie zig, buiten conſent, zal vervorderen met een Trompetter, Tamboer, of iemand anders, van den vyand of zyne adherenten in boodſchap gezonden, te ſpreeken of gemeenſchap te houden of hebben, zal aan den lyve geſtraft worden, of het leven verbeuren, naar gelegenheid van zaaken.

XVII.

Violeereen der paſpoorten en ſauve-garde.

Ingevalle iemand zig vermeeten mogte de perſoonen, forten, comptoiren, ſchepen, of goederen, die met onze paſpoorten, ſauve-gardes, &c. voorzien zyn, te beſchaadigen of verhinderen, zal hy, zonder eenige genade, aan den lyve geſtraft worden.

XVIII.

Overloopen naar een ander guarniſoen.

Die uit het eene guarniſoen in het ander of elders zal overloopen, zonder paſpoort of verlof, zal, naar gelegenheid van tyd en zaaken, aan lyf of leven geſtraft worden.

XIX.

Moetwillig verlaaten van zyn poſt of vaandel.

Die op eenige togten, te water of te lande, naar den vyand trekkende, zyn vaandel of poſt moetwillig verlaat, zal, zonder genade, aan lyf of leven geſtraft worden.

XX.

Verzuimen van zyn dienſt, of ſlaapen op ſchildwagt, in tyd van vrede:

Die, in guarniſoen leggende, zyn wagt of dienſt, hem bevolen, zal verzuimen, dan wel op zyne ſentinelle of ſchildwagt, in tyd van vrede, ſlaapende bevonden wordt, zal voor de eerſte reize met de ſpitsroede door de ordinaire parade geſtraft worden, voor de tweede reize zes maal heen en weder moeten loopen door twee honderd vyftig man, dan wel naar maate het guarniſoen kleinder is meermaal op en neder, en voor de derde maal twee dagen na den anderen door gelyke manſchappen mede zes maal op en zes maal neder, dan wel naar proportie meermaal door minder volk.

XXI.

En in oorlogstyd, of in het veld.

Dog, in tyde van oorlog of in campagne, zal hy, voor de eerſte maal, drie agtereenvolgende dagen door de ſpitsgarden loopen, telken reize zes maal op en zes maal neder, door twee hon-

honderd vyftig Militairen, of ook meermaal door minder volk; en voor de tweede reize, zonder eenige genade, geharquebuſeerd worden.

XXII.

Pligt van de Officiers omtrent de ſchildwagten.

Maar zal de Officier, wiens wagt het is, ook wel zorgvuldig hebben te letten, dat niemand gecommandeerd worde op ſchildwagt te gaan, die dronken of beſchonken zy, op arbitraale correctie.

XXIII.

Geen tabak te rooken op ſchildwagt.

Geene Militairen zullen vooral op ſchildwagt vermogen tabak te rooken, op pene van eene gevoelige correctie.

XXIV.

Verkoopen en brengen van ſterken drank by of in de wagtplaatzen.

Straffe voor de Officiers,

Niemand zal gepermitteerd weezen of worden, digt by de corps de guarde of logementen, arrak of andere ſterke dranken te verkoopen, veel min daar binnen te brengen: waar op de hooge en mindere Officieren ſcherp reguard zullen moeten neemen, op verbeurte van hun ampt.

XXV.

En Onder-officiers, die zulks conniveeren.

Zullende de Onder-officieren, het binnen brengen van ſterke dranken door de vingeren ziende, voor drie maanden in de Provooſt geſteld worden, en, zelfs mede gedronken hebbende, voor gelyke drie maanden op de wagt aan de hoofdwagt worden geſteld, om te planten van negen tot elf uuren 's voormiddags, en van drie tot vyf uuren 's namiddags.

XXVI.

Geen annanas, karnemelk, of klappers, in de wagten te brengen.

Ook zullen in de baracquen of logementen der Militairen geen annanas, of karnemelk, mogen ingebragt worden, en ook geene klappers, als met ſpeciaale permiſſie van den wagthebbenden Officier, die zorge zal hebben te draagen voor exceſſen, als ſchaadelyk voor de gezondheid.

XXVII.

Onder-officieren moeten by het Gemeen logeeren.

Alle Onder-officieren zullen by het Gemeen in de baracquen of logementen verblyven, en niet van hunne poſten gaan, zonder ſpeciaale ordre of conſent van hunnen Capitein of commandeerenden Officier.

XXVIII.

Uitgaan na de taptoe:

Na dat de taptoe is geſlagen, zal niemand mogen onderſtaan buiten de fortreſſe of plaatze, daar in guarniſoen zal leggen, te

gaan of te blyven, op pene van een domeſticque correctie, of de ſpitsroede, naar vereiſch en bevinding van zaaken.

XXIX.

Of in de kroegen.

Spreekende dienvolgende van zelfs, dat geen Soldaat, of Onder-officier, na dat de taptoe geſlagen is, zig zal mogen laaten vinden ter plaatze, daar men gemeene gelagen zet: waar op de Officieren alzoo wel goede toezigt zullen houden, als dat geene Onder-officiers of Gemeenen in de open lugt leggen te ſlaapen, maar voor al by nagt onder dak blyven, ten zy op plaatzen, daar de koelte van den nagt met den daauw nuttig is, en de gelegenheid het toelaat om boven of voor de caſernen te ſlaapen, ſub pene van daar anders over te worden gecorrigeerd.

XXX.

Verlaaten van zyn wagtplaats, buiten conſent.

Niemand zal zelfs by dag, en langs de ordinaire paſſages, buiten conſent van zyne Officieren, van zyne geordonneerde wagtplaatze mogen gaan of blyven, op pene van in een maand geen verlof te mogen krygen of vraagen, en arbitraale correctie daarenboven.

XXXI.

Pligt der ſchildwagten daar omtrent.

Dierhalven zullen de ſchildwagten, zoo wel op de binnen- als buiten-bruggen ſtaande, zoo veel mogelyk hebben zorge te draagen, dat geen Soldaat naar buiten laaten paſſeeren, zonder dat dezelve zig vooraf by den wagthebbenden Officier heeft aangegeven, die zyn naam zal aantekenen: waarom dezelve, binnen komende, verpligt is zig by dien zelfden Officier wederom aan te geeven, op pene van correctie.

XXXII.

Straffe voor die dronken zynde ruſie maakt.

Die, met verlof uitgegaan zynde, dronken te rug komt, en verſchil zoekt, zal daadelyk in arreſt naar de hoofdwagt gezonden, en naar bevinding van zaaken gecorrigeerd worden.

XXXIII.

Soldaaten moeten de Officiers en Onder-officiers op ſtraat te woord ſtaan.

Een Soldaat, die door een Officier of Onder-officier, by hem daar voor bekend, of aan zyne monteering kenbaar, op ſtraat wordt aangeroepen of tegengehouden, zal behoorlyk moeten ſtil ſtaan en ordentelyk beſcheid geeven, op pene van arreſt en verdere correctie, zoo hy quaad beſcheid geeft, niet luiſteren wil, of aan het loopen gaat.

XXXIV.

XXXIV.

Straffe voor die zig des nagts of langs ongepermitteerde wegen abſenteert,

De gene, die bevonden zal worden zig des nagts of langs ongepermitteerde wegen geabſenteerd te hebben, zal daadelyk in arreſt gezonden, en vervolgens domeſticquelyk gecorrigeerd worden, voor de eerſte, en voor de tweede maal, of twee nagten na den anderen uitblyvende, door de gewoone parade drie maal op en neder ſpitsroede moeten loopen, dan wel door het guarniſoen, indien het niet boven de twee en zeventig man ſterk is.

XXXV.

Drie of meer nagten,

Maar die drie of meer nagten uitblyft, dog egter binnen een maand agterhaald wordt, zal zes maal op en neder van honderd vier en veertig man door de ſpitsroede gejaagd worden, en daarenboven geen ſoldy genieten voor den tyd dat abſent geweeſt is, maar dezelve in zoo verre vervallen ten behoeven van de krygskas.

XXXVI.

Dan wel langer als een maand,

Dog de Militairen, die, langer als een maand te zoek geweeſt zynde, door hunne eigene Officieren, de bediendens van den Gecommitteerde tot en over de zaaken van den Inlander, de Commandanten van de buiten-poſten, en alle andere perſoonen, buiten de bediendens van de Juſtitie, opgevat worden, zullen, zonder forma van proces, na zoodanige gevoelige correctie, op ordonnancie van den Heer GOUVERNEUR GENERAAL, naar het eiland Edam gezonden worden, om aldaar, twee maal zoo lang als zy zig geabſenteerd en omgezworven hebben, zonder gagie, in de lynbaan voor koſt en kleederen dienſt te doen, mitsgaders op de Buiten-comptoiren in zelfdervoegen aan de gemeene werken geſteld worden.

Zoo niet,

XXXVII.

Of wel, door de Geregts-dienaars worden opgevat.

En die een maand of langer gedroſt of gevagabondeerd hebbende, door de bediendens van de Juſtitie worden geapprehendeerd, zullen door de Geregts-dienaaren, binnen de Boeijen, ſtrengelyk gelaarſt en vervolgens tot Matroos gedeporteerd worden, om zoodanig dienſt te doen.

XXXVIII.

Repatrieeren voor tyds expiratie, zonder conſent.

Alle de gene, die voor de expiratie van hunnen verbonden tyd, zonder conſent van deeze Regeeringe, of den Politicquen Raad van de plaats daar zy beſcheiden zyn, uit Indië naar Nederland vertrekken, zullen als wegloopers aangemerkt worden, en dienvolgende, boven de ſtraffe daar toe ſtaande, verbeuren alle hunne

ne maandgelden, en wat zy verder by de Maatſchappy te goed mogten hebben, ten profyte van de Compagnie.

XXXIX.

Item na dat het verband uit is. Gelyk mede niemand, ook naar de expiratie van zyn verband, uit Indië zal mogen vertrekken, zonder al zulk conſent, op verbeurte als boven.

XL.

Overgaan naar andere natien of ſchepen in Indiën. Niemand, hoedanig hy ook zy, zynen tyd in Indiën uitgediend hebbende of niet, zal vermogen zig te begeeven onder de vlagge of beſcherming van andere Natien in Indiën, 't zy Europeeſche of Inlandſche, veel min in dienſt van dezelve, of op andere ſchepen, dan die van deeze Compagnie, ſchoon ook in tyd van vrede, op verbeurte van alle zyne maandgelden, daar hy die verdiend of te goed zoude mogen hebben, en zal daarenboven vervallen in de pene van het placaat, op het ſtuk van weg- en overloopers gemaakt.

XLI.

Retour uit Europa in dienſt van andere Mogendheden. Gelyk mede niemand, 't zy Nederlander of Uitheemſche, zal vermogen, na dat hy weder in Europa zal zyn gekomen, zig te laaten aanneemen of te treeden in dienſt van eenige Koningen, Princen, Potentaaten, of Natien, om voor haar en in derzelver dienſt, 't zy te water of te lande, naar Indiën te gaan, op pene van arbitraale correctie, zoo zylieden in Indiën of namaals in Nederland weder gevonden en agterhaald worden.

XLII.

Repatrieeren over land, zonder expreſſe licentie. Insgelyks zal niemand, zonder expreſſe en ſpeciaale licentie van de Vergadering van Zeventienen, van deeze Regeering, of van den Politicqen Raad der plaatzen daar hy beſcheiden is, vermogen, na de expiratie van zynen verbonden tyd, over land, 't zy over de kuſt van Chormandel, Souratte, Perſien, of anderzins, naar Nederland te keeren, onder wat pretext hetzelve zoude mogen weezen, op verbeurte van alle het gene hy by de Compagnie te goed of van dezelve te pretendeeren zoude mogen hebben, en daarenboven arbitraale correctie.

XLIII.

Deſerteeren naar een openbaaren vyand. Maar die tot een openbaaren vyand deſerteert, en in het overgaan of naderhand gekregen wordt, zal, zonder genade, met de koorde geëxecuteerd, dan wel, naar de omſtandigheden van perſoonen en zaaken, aan lyf of leven geſtraft worden, mitsgaders alle zyne goederen en maandgelden verbeuren.

XLIV.

XLIV.

Voorneemen, en debaucheeren van anderen, ten zelfden einde. En die voorgenomen hebbende zulks te doen, daar toe ook anderen heeft gedebaucheerd of tragten te debaucheeren, dog geattrappeerd wordt voor dat zig nog op weg heeft begeven, zal geharquebuſeerd of anderzins naar de ſtrengheid der wetten gepunieerd worden.

XLV.

Enkeld voorneemen, zonder zig op weg begeven te hebben. Maar die alleen wordt geconvinceerd poſitief gedetermineerd geweeſt te zyn tot deſertie naar den vyand, zulks dat hem maar gelegenheid tot de executie ontbroken, dog zig evenwel nog niet op weg begeven of getragt heeft daar toe anderen te verleiden, zal gegeeſſeld, gebrandmerkt, en voor vyf en twintig, dan wel een meer of minder getal van jaaren, by den Regter te bepaalen, aan de gemeene werken ten arbeid geſteld, of ook anders gecorrigeerd worden, naar maate minder verzwaarende omſtandigheden daar toe mogten voorkomen.

XLVI.

Loſſen van ſchietgeweer by dag, zonder conſent. Die zig vervorderen zal, by dag, zonder conſent, eenig ſchietgeweer te loſſen, zal de arbitraale ſtraffe van den Regter of zyne Officieren ondergaan.

XLVII.

Maaken van alarm, of ſchieten by nagt. Maar de gene, die zonder wettelyke oorzaaken, by nagt, eenig alarm zal maaken, of geweer afſchieten, waar door alarm zoude kunnen ontſtaan, zal aan den lyve arbitraalyk geſtraft worden.

XLVIII.

Trekken van geweer binnen forten, of na bezette wagt. De gene, die zig verſtouten zullen binnen beſloten' forten, quartieren, en plaatzen, of na bezette wagt, hun geweer te trekken, zullen boven de civiele boete, op het geweer trekken geſteld, naar de omſtandigheden van het feit, met de ſpitsroeden geſtraft worden, maar quetzende, dan aan lyf of leven, naar bevinding van zaaken.

XLIX.

Quetzen met ſlaan of werpen. Die iemand met ſlaan of werpen van ſtokken, ſteenen &c. quetſt, dat het bloed daar na volgt, zal, boven de civiele boete, gemorioneerd of met de kolf geſtraft worden, of ook wel met de ſpitsroede of publicque geeſſeling en brandmerk, naar exigentie van zaaken.

L.

Geeven van vuiſtſlag. De gene, die iemand een ſouflet of vuiſtſlag geeft, zal een do-

domeſticque correctie ondergaan, of wel de ſpitsroede, naar de omſtandigheid van zaaken en perſoonen.

LI.

Uitdaagen in duel.

Iemand een ander in duel eiſſchende, om te vegten of ſlaan, zal met de ſpitsroede geſtraft worden, naar vereiſch en bevinding van zaaken, en daarenboven voor Matroos te ſcheep gezonden.

LII.

Penaliteit voor de Onder-officieren, die de Gemeenen laaten uitgaan, om te vegten of te zaamen te rotten.

De Wagtmeeſter of Sergeant van de wagt een, twee, of meer Soldaaten, met voorkenniſſe, laatende uitgaan om te vegten, of op deeze of geene plaats, in of buiten de ſtad of fortreſſe, te zaamen te rotten, zal een jaar op ſchildwagt worden geſteld, om te planten voor de gagie van Soldaat, en de reſt verbeuren ten behoeven van de krygs-kaſſe; dog de Corporaals, zulks doende, zullen door de ſpitsroede loopen, en gedeporteerd worden tot Soldaat.

LIII.

Die beledigd wordt moet klaagen.

Een ieder, dien te kort gedaan wordt, zal hetzelve zynen Officier te kennen geeven.

LIV.

De Officieren moeten de misdryven bekend maaken.

En zullen ook de Officieren, onder dewelke zoodanige misdaaden voorvallen, niet vermogen dezelve te verzwygen of conniveeren, maar gehouden zyn den naaſten morgen bekend te maaken, daar en zoo het behoort, op pene van deportement of zwaarder correctie, naar exigentie van zaaken.

LV.

Straffe op het niet nakomen van eenig ordre of commando:

Die het bevel van zynen Capitein of Commandant niet nakomt, als mede die eenig commandement, met de trommel gedaan omſlaan, moetwillig te buiten gaat, zal aan lyf of leven geſtraft worden.

LVI.

En voor die eerſt vlugt:

Die eerſt in een ſlag, ſtorm, of aanval, zig tot vlugten begeeft, zal vryelyk op de verſche daad van een ieder mogen doodgeſlagen, en, ontkomen zynde, zal hy voor ſchelm verklaard en zonder genade geſtraft worden aan lyf of leven, naar bevinding van zaaken.

LVII.

Of zig op zyn wagt dronken drinkt.

Die zig op den dag van zyn wagt in dronken drinken verloopt, zal 's morgens ſpitsroede loopen door de gewoone parade.

LVIII.

LVIII.

Dronkenſchap verſchoont niet.

Indien iemand in zyne dronkenſchap iets quaads of onbehoorlyks aanregt, zal hy daarom niet verſchoond of geëxcuſeerd, maar eer te ſtrenger gepunieerd worden, naar exigentie van zaaken.

LIX.

De Artbilleriſten zyn deeze ſtraffen mede ſubject.

En zullen de bediendens van de Arthillery, aangaande het weg en overloopen, het vlugten, het uitblyven, het maaken van alarm, het afſchieten van geweer, het ſlaan of werpen met ſtokken en ſteenen, en andere diergelyke feiten, de zelfde ordres en ſtraffen onderworpen weezen, als andere Militairen.

LX.

Ordres omtrent het geweer.

Het geweer, dat een ieder van de Compagnie ontvangen heeft, zal hy behoorlyk rein, en in ſtaat van gebruik, moeten onderhouden, en verantwoorden, zonder hetzelve in het minſte door hard te ſtampen of anderzins te krenken, te verminderen, of te pande te ſtellen, veel min te verſpeelen of afhandig te maaken, op pene van vergoeding en corporeele ſtraffe daarenboven, naar gelegenheid van zaaken.

LXI.

De ry-equipagien, monteeringen enz.

In welke ſtraffe mede zullen vervallen de gene, dewelke de ry-equipagien, monteeringen, hemden, kouſſen, en ſchoenen, die hun van wegen de E. Compagnie zyn uitgedeeld, zullen verkogt of vervreemd hebben, om wat reden of onder wat pretext hetzelve zoude mogen weezen.

LXII.

Die dezelve in pand neemt, verbeurt de dubbelde waarde.

Niemand zal vermogen de kleederen, ry-equipagie, wapenen of geweer van de Militairen te pande te neemen, op pene van te verliezen de dubbelde waardy van dien.

LXIII.

Straffe op het aantaſten van de wapenen tegens zyne Meerderen.

Die zyne wapenen aantaſt of daar na grypt tegens zynen Overſte of Commandant, zal met de dood,

LXIV.

En zulks doende tegens zynen wagthebbenden minder of Onder-officier, zonder hem te quetzen, ſtrengelyk met de ſpitsroede geſtraft worden.

LXV.

LXV.

Wanneer en hoe geen goed uit het kasteel mag gaan. De Onder-officiers en schildwagten zullen wel toezien dat 's morgens voor en 's avonds na zes uuren geene slaaven, of onbekende Inlanders, eenig goed uit het kasteel draagen, ten zy de eigenaar een persoon medezendt, die op een voldoende wyze weet bescheid te geeven van wien het goed komt, en waar naar toe gaat, op pene van arbitraale correctie.

LXVI.

Geen Inlandsche Gemeenen met krissen in de stad te laaten. De schildwagten van de poorten van deeze stad zullen geene Inlanders, met krissen gewapend, buiten de Mahometaansche Officieren, mogen laaten binnen komen, op pene van eene gevoelige correctie.

LXVII.

Verstrekkingen op de schepen.

en aan land. Alle Krygs-officieren en Soldaaten zullen overal op de schepen van de E. Compagnie van spys en drank, gelyk andere persoonen, in haaren dienst zynde, verzorgd worden, maar te lande, boven hun randsoen, zoodanige leeningen in geld, of anders op afkorting hunner maandgelden, ontvangen, als deeze Regeering zal ordonneeren: waar mede zy zig moeten vergenoegen.

LXVIII.

Het werken aan fortificatien &c. Alle Militairen, zoo Officieren als Gemeenen, zullen des noods even als alle anderen, in den dienst van de E. Compagnie weezende, gehouden zyn, zoo wel tot hunne verzekering en defensie, als tot den dienst van de Compagnie, ter ordonnancie van hunne Overheden, of Bevelhebberen, te arbeiden aan het maaken en repareeren van forten, batteryen, of andere vestingwerken, zonder daar voor meer dan de vrye kost, of drie stuivers 's daags, geduurende den tyd van het arbeiden, boven hunne bedongen' soldyen, te genieten, op pene van daar in nalaatig of weigerig zynde arbitraalyk te worden gecorrigeerd.

LXIX.

Op welken te vuuren. De schildwagten mogen vuuren op de genen, die de Boom by nagt passeeren willen; op de Inlanders, die zig na het vallen van den avond of by nagt op de stads- of kasteels-bolwerken gewapend of ongewapend vertoonen; op alle de genen, die, onaangezien hunne driemaalige waarschouwing, de kruidhuizen naderen by nagt of by dag; op die by ontyden hunne handen slaan aan eenige balken of andere houtwerken, agter het Ambagts-quartier leggende; en op alle de genen, die in Compagnies Ma-

Magazynen tragten in te breeken, of eenige van haare vertrouwde goederen te rooven.

LXX.

Allen Militairen Officieren wordt de executie deezes aanbevolen. En wordt het Hoofd van Compagnies Militie in Indië, nevens alle verdere hooge en laage Officieren van de Militie, ten nadrukkelykſten gelast en gerecommandeerd voor de executie deezes, in zoo verre van hun departement is, behoorlyk zorge te draagen, en inzonderheid dat dies inhoude altoos, zonder manquement, op den eersten Maandag van ieder maand, in de respective fortressen en wagten behoorlyk worde voorgelezen, opdat een iegelyk weete waar naar hy zig zal hebben te reguleeren, en zulks wel in geheugenis houde.

Slot. Alle welke poincten en artikelen wy verstaan en ordonneeren dat punctueelyk zullen nagekomen en geëxecuteerd worden; en opdat 'er te minder ignorantie van zoude kunnen worden gepretendeerd, ontbieden wy en beveelen den Advocaat-fiscaal van Indië, mitsgaders alle andere Justicieren, en Officieren, dien de maintenue en de executie van deeze onze Ordonnancie, benevens de Officieren van de Militie, eenigzins aangaat, dat zy dezelve alomme doen verkondigen, publiceeren, en affigeeren, daar men gewoon is publicatie en affixie te doen, procedeerende en doende procedeeren tegens de contraventeurs, zonder eenige gratie, oogluiking, of verdrag, dog, ten belange der weg- en overloopers, en inzonderheid wegens de verschillende graaden van hunne schuld, zig egter ook rigtende naar de consideratien en het advies van den Raad van Justitie deezes kasteels, gedateerd 16 Juni 1762, nademaal wy het een en ander, ter verzekering van de rust en welstand deezer landen, alzoo bevonden hebben te behooren.

Aldus gedaan en gearresteerd in Raade van Indië, den 22sten Juli, 1768. (Was getekend) P. A. V. D. PARRA, (ter zyde) *Compagnies zegel, gedrukt in rood lak*, (en daar onder) *Ter Ordonnancie van Hoog gemelde Hunne Hoog-Edelheden*, (getekend) B. VERSELEWEL FAURE, *Secretaris.*

Accordeert.

Jacob Rossel

Gouverneur Generaal, en de Raden,
wegens den Staat der vereenigde Neder-
landen, en hare oost-Indische Compagnie
in Indien, allen den geenen die desen
Sullen Zien, ofte horen lesen Salut; doen
te weten;

Noodsakelykheyd van Eet vernieuwen en amplicieren der voorige krygs ordres.

Alzoo ons te meermalen is gebleeken, dat
omme alle desordres, onder den volke van
oorloge, Zo te deser Hoofdplaatse, als op de
Subalterne Comptoiren van Indien, te doen ces-
seren, ende de Krygs-discipline, als de princi-
paalste en sterkste styl des oorlogs, alom-
me weder invigeur te brengen, noodsakelyk
is, als uyt de vergetelheid op te delven en
te renoveren, de wetten en beveelen, dien
aangaande, by onse ordonnantien van den
25.sten July, Ao 1620:, en den 28.en Septem-
ber Anno 1660: gestatueerd, met Zodanige
ampliatien ofte alteratien, als de presente
Constitutie van tyd en Zaken komt te vereischen
Zo is 't, dat wy hebben gestatueerd en gaarres-
teerd, gelyk wy statueeren en arresteeren, by deze

de

de Militaire Articul-Brief, hier onder volgende
willende en begeerende dat deselve voortaan al-
omme in Indien, strictelijk zal werden onder-
houden en nagekomen.

Krijgs-ordres, ofte Articul-Brief voor de Militie, indienst van de Generale Nederlandsche Compagnie in Indien.

Articul 1:

Straffe op't vloeken en sweeren.

Den geenen, die den naam des Heeren met vloeken, of sweeren, ijdelijk misbruijkt, zal arbitraire gecorrigeerd werden.

2:

blasphemie

Maar die zig aan blasphemie ofte gods-lastering schuldig maakt, sal aan lijf of leven gestraft werden, naar bevinding van zaken.

3:

berispen of turberen van de predicanten en voorlesers

Ook sullen arbitralijk gecorrigeert wer-den, de gene, die hen sullen verstouten, de dienaren van gods woord, ofte voorlesers te beschimpen, berispen, turbeeren, of in eenige

maniere

maniere in de bediening van hun Ampt te beletten.

4:

het moveeren van questien of disputen over de religie

Niemand sal in de wagten of Corps de guardes, dan wel in 't veld, direct of indirect, eenige questien ofte disputen van religie mo-gen moveren of voortbrengen, op pæne van arbitraire Correctie.

5:

openbaare overlast of straatschenderij

Alle misdaden, waar mede geweld ofte force vermengd is. zullen in militairen swaarder, als in andere gestraft werden nademaal zij gesteld zijn, om voor de Conser-vatie van de publicque ruste en veiligheijd te waken, en gevolgelijk, sal alle openbare overlast en straatschenderij, in hen, ten min-sten werden gepunieert met publicque geesse-ling, brandmerk en kettingslag, om drie of meer Jaren aan de gemeene werken, sonder loon, te arbeiden.

6:

Het plegen van geweld omtrend den inlander

Ook sal niemand vermogen d' Indianen of Inwoonders der Indische landen, eenig mo-lest ofte geweld aan te doen, 't zij aan hunne persoonen, goederen, vrouwen of kinderen, nog

ook

ook om te hakken, bederven ofte schenden,
Het omverhaaken van boomen
enige vrugtdragende boomen, op pene van
publiecque geesseling, of swaarder straffe, naar
Exigentie van Saken.

7.

En sullen die op de buyten Fortressen
Het afdringen of afnemen hunner goederen.
of posten beschreiden zijn, in 't bijsonder geene
lieden van wat natie of Conditie zij mo-
gen wesen, die de Forten of wagten passeeren,
dan wel hen in 't bosch of veld ontmoeten,
eenige hinder of geweld mogen aan doen,
veel min eenige goederen ofte Eetwaaren,
als visch, Fruyt, Padij, Rijst, suykerriet,
Hout, of wat dat soude mogen wesen,
Heeren met hun Soldaten
afte dwingen of af te nemen, onder wat
pretext het ook mogte zijn, ja, al waare het
schoon dat die lieden hen uyt eigen bewe-
ging die verleende, op pene van als open-
bare straatschenders en struykroovers te wes-
den gestraft.

8.

Ook sullen d' officieren voor hunne onder-
hoe verre de officieren voor de Soldaten moeten instaan.
horige Soldaten moeten instaan, en verant-
woorden, so sij bevonden worden eenigsints
in gebreke gebleven te zijn, deselve in de wet-
eijsche

ordre en discipline te houden

9.

Niemand sal eenige wedutwen nogte ge-
Straffe op't doen van overlast aan vrouwen
huwde ofte ongehuwde, bejaarde ofte kraam-
vrouwen, Europeesche of Inlandsche, eenige
overlast aan doen, 't zij met slaan, stoten,
dragen ofte met oneerlijke aantastingen, op
pene van aan den lijve gestraft te worden,
naar den bedragt en omstandigheid van Saken.

10.

Die eenige kennisse of wetenschap heeft
Het wegbrijgen van Conspiratie of iets dergelijks
of krijgt van eenige voorgenomene Conspira-
tie, verraad ofte iets, waar door eenige pu-
blique schade of perijcul soude kunnen ont-
staan, en het selve niet dadelijk bekent
maakt, aan zijnen Capitain ofte offerhoofd,
sal met de koorde gestraft worden, dat er-
de dood na volgt.

11.

Gelijke straffe sullen mede onderworpen
Het verzwekken van muytery.
zijn, die muytery verzwekken ofte seditieuse
vergaderingen houden, dan wel op een andere
wijse, hun quaadsoen tragten te bevorderen, mits
gaders die haar in sulke samenrottingen laten
vinden of andere aanbrengen, om in deselve te komen

12

12:

Speciaal met opsigt tot d'officieren

Ende d'officieren, die daar in Sullen ver-
„Schijnen, Sullen voor alle de andere, die geen
„autheurs daar van Zijn, gepunieerd werden.

13:

Het Schelden quaad Spreeken of beschimpen van de Hoge overigheyt

Die de hoge overigheyd Scheld, ofte iets
Segt, tot Spijt en Spot van deselve, Sal met
de Spitsgarde, ofte Swaarder gestraft werden,
naar d'aangelegentheid van Zijn misdryf.

14:

Het Critiseeren op d'ordres

Ook Zullen geene militairen, 't Zij officieren
of Gemeenen, voor de wagt Zittende of in ge-
„Selschappen, critiseeren op de uytgegevene
ordres, 't Zij, die 't hoofd van de militie, de
groot-Majoor, ofte d'onder-Majoors, aan het
guarnisoen, uyt name van den Gouverneur
generaal, ofte andersints in Zaken van 't
guarnisoen, werden uytgegeven; op pæne van
een exemplaire Correctie.

15:

Het houden van Correspondentie met den vijand

Die Zig verstout, Zonder Consent, uyt
een besette of belegerde plaats, of andersints
eenige Correspondentie, 't Zij bij monde boot-
„Schappen, brieven, of op wat manier Sulks
„Zoude mogen geschieden, met den vijand of
desselfs bondgenoten te houden Sal van het
leven

leven ter dood gebragt werden.

16:

Het Spreeken of gemeenschap Houden met een trompetter, tamboer, of Sendeling van den Selven.

En Zo wie Zig, buyten Consent, Sal ver-
„vorderen met een trompetter, tamboer, of ie-
„mand anders, van den vijand of Zijne adheren-
„ten in boodschap gesonden, te Spreken of ge-
„meenschap te houden of hebben, Sal aan den
lijve gestraft werden, of het leven verbeuren,
naar gelegentheid van Zaken.

17:

Het violeeren der Paspoorten en Sauve guardes.

Ingevalle iemand Zig vermeten mogte,
de persoonen, forten, Comptoiren, Schepen of
goederen, die met onse paspoorten, Sauve
guardes, &c. voorsien Zijn, te beschadigen
of verhinderen, Zal hij, Sonder eenige genade,
aan den lijve gestraft werden,

18:

Het overloopen naar een ander guarnisoen

Die uyt het eene guarnisoen in 't andere
of elders Sal overlopen, Sonder paspoort of
verlof, Sal naar gelegentheid van tijd en Sa-
„ken, aan lijf of leven gestraft werden.

19:

Het moetwillig verlaten van Zijn post of vaandel.

Die op eenige togten, te water of te lande,
naar den vijand trekkende, Zijn vaandel of
post moetwillig verlaat, Sal Sonder genade,
aan

aan 't leven gestraft sweden.

20.

Het verduijmen van Zijn dienst op Slapen op Schildwagt, in tijd van vrede.

Die, in guarnisoen leggende, Zijn wagt of dienst hem bevolen, Sal verduijmen, dan veel op Zijn Sentinelle ofte Schildwagt, in tijd van vrede, Slapende bevonden sweed, Zal voor d'eerste reise met de Spitsroede, door d'ordinaire parade, gestraft sweaden, voor de tweede reise, Sesmaal heen en weder moeten lopen, door 250 man, en voor de derde maal, twee dagen na den anderen, door gelijke Manschappen, mede Ses maal op, en Ses maal neder.

21.

En in oorlogs Tijden, ofte in 't veld.

Dog in tijde van oorlog of in 't veld Sal Sy voor d'eerste maal, drie agter een volgende dagen, door de Spits gaanden lopen, telkens reise Ses maal op en Ses maal neder door 250 militairen, en voor de tweede reise, Sonder eenige genade, gekarquebuseert sweeden.

22.

pligt van d'officier omtrent de schildwagt.

Maar Sal de officier, sweens wagt het Sy, ook veel Sorgvuldig hebben te letten, dat niemand gecommandeert sweede, op Schildwagt te gaan, die dronken of bestoken Sy, of arbitraire Correctie,

23.

23

gen tabak te roken op Schildwagt.

Geene militairen Sullen, voor al op Schildwagt, vermogen tabak te rooken, op pene van een geroelige Correctie.

24.

Het verkoopen en geven van Steeke dranken bij de Schildwagt plaatsen.

Niemand Zal gepermitteerd sweden, of sweeden, digt bij de Corps de guarde ofte logementen, aanak ofte andere Steeke dranken, te verkopen, veel min daar binnen te brengen, waar op de hooge en mindere officieren, Sesregard Sullen moeten nemen, op verbeurte van hun ampt.

Straffe voor de officiers

25.

En onder officiers die Sulks Connieven.

Sullende d'onder officieren, het binnen brengen van Steeke dranken, door de ringeren Sieende, voor drie maanden in de provoost gestelt sweeden, en Selfs mede gedronken hebbende, voor gelijke drie maanden, op de wagt, aan de Stads Hoofd-wagt sweeden gestelt, om te planten, van negen tot Elf uuren, 's voor demiddags, en van drie tot vijf uuren, 's na demiddags.

26.

geen armanas of kaarnemelk en sweijng klaps heest in de wagten te brengen,

Ook Zal in de baraequen, of logementen der militairen, geen armanas, of kaarnemelk, mogen ingebragt sweeden, en ook geene klappers,

als

als met Speciale permissie, van den wagt hebbende officier, die Sorge Zal dragen voor Excessen, als schadelijk voor de gesondheid.

27.

de onder officieren moeten bij 't gemeen logeeren

Alle onder officieren Zullen bij het gemeen, in de baracquen of logementen verblijven, en niet van hunne posten gaan, Sonder Speciale ordre of Consent, van hunne Capitain, of Commandeerende officier.

28.

Het uijtgaan na de taptoe.

Na dat de taptoe is geslagen, Zal niemand mogen onderstaan, buijten de fortresse of plaatse, daar in guarnisoen Sal leggen, te gaan of te blijven, op pæne van een domesticque Correctie of de Spitsroede, naar vereijsch en bevinding van Zaken.

29.

of in de kroegen.

Spreekende dienvolgende van selfs, dat geen Soldaat, of onder officier, na dat de taptoe geslagen is, Sig Zal mogen laten vinden, ter plaatse daar men gemeene gelagen Zet, waar op d' officieren, al So wel goede toesigt Zullen houden, als dat geene onder officiers, of gemeenen in de open lugt leggen te Slapen, maar voor al bij nagt, onder dak blijven, op pæne van daar over te werden gecorrigeerd.

30.

Het verlaten of absend blijven van Zijn wagtplaats buijten Consent

Niemand Sal selfs bij dag, en langs d'ordinaire passages, buijten Consent van Zijne officieren, van Zijn g'ordonneerde wagtplaatse mogen gaan, of blijven, op pæne van in een maand, geen verlof te mogen krijgen, of vragen, en arbitraire Correctie daar en boven.

31.

pligt der schildwagten daar omtrend

Dierhalven Zullen de Schildwagten, Zo wel op de binnen als buijten bruggen staande, Zoo veel mogelijk hebben Zorge te dragen, dat geen Soldaat, naar buijten laaten passeeren, Zonder dat den Zelven Sig voor af, bij de wagt hebbende officier, heeft aangegeven die Zijn naam Sal aanteekenen, waar om denselven, binnen komende verpligt is, Sig bij dien selven officier, wederom aan te geven, op pæne van Correctie.

32.

Straffe voor die dronken Zijnde, rusie maakt

Die met verlof uijtgegaan Zijnde, dronken te rug komt, en verschil Zoekt, Zal dadelijk in arrest, naar de Hooft-wagt gezonden, en naar bevinding van Saken, gecorrigeerd worden.

33

de Soldaten moeten d'officieren en onder officiers op straat te woord staan.

Een Soldaat, die door een officier, of onder officier, bij hem daar voor bekent, of aan Zijne monteering kenbaar, op straat word aangeroe-pen, of tegen gehouden, Zal behoorlijk moeten stil staan, en ordentelijk bescheijd geven, op pene van arrest, en verdere Correctie, Zoo hij quaad bescheijt geeft niet luijsteren wil, of aan het lopen gaat.

34:

Straffe voor die sig des nagts of langs ongepermitteerde wegen absenteerd.

De geene, die bevonden Sal werden, Een des nagts, of langs ongepermitteerde we-gen, q'absenteerd te hebben, Zal dadelijk in arrest werden gezonden, en vervolgens domesticquelijk gecorrigeerd werden, voor de eerste, en voor de tweede maal, ofte twee nagten na den anderen uijtblijvende door de gewoone parade, drie maal op en neder, Spitsroede moeten lopen.

35:

drie of meer nagten.

Maar die drie, of meer nagten uijt blijft dog egter, binnen een maand agterhaald werd, Zal Ses maal op en neder, van 144: man, door de Spitsroede gejaagt werden, en daar en bo-ven geen Soldijen genieten, voor den tijd dat absent geweest is maar deselve in Zo verre vervallen, ten behoeve van d' Academie de Marine.

36:

langer als een maand, als niet

Dog de militairen, die langer als een maand te Soek geweest Zijnde, door hunne eijgene of-ficieren, de bediendens van de Commissaris van den Inlander, de Commandanten van de buij-ten-Posten, en alle andere Persoonen, buijten de bediendens van de Justitie, opgevat werden-de, Sullen Sonder forma van proces, na Zoda-nige gevoelige Correctie, op ordonnantie van den gouverneur Generaal, naar 't Eijland Edam gezonden werden, om aldaar twee maal Zoo lang, als Zij Sig q'absenteerd en omgeswor-ven hebben, Sonder Gagie in de lijn-baan, voor Kost en Kleederen dienst te doen.

37:

of wel door de geregts dienaar werden opgevat

En die een maand of langer, gedrost of ge-vagabondeert hebbende, door de bediendens van de Justitie, werden q'apprehendeert, Zul-len door de geregts dienaren, binnen de boe-ijen, strengelijk gemorioneert of met de Kolf gestraft, en boven dien voor een bij den Regter te bepalene tijd, naar 't Eijland Edam gebannen werden, om aldaar voor

Kost

kost en klederen, in de lijnbaan te arbeiden, ingevolge de Resolutien deser Regeering van den 8sten July Ao 1746 en 16e october 1752.

38.

Het repatrieeren voor tijds Expiratie, zonder Consent

Alle de geene, die voor d' Expiratie van hun verbonden tijd sonder Consent van deese Regeering, ofte den politicquen Raad, van de plaats, daar zij bescheijden zijn, uijt Indien naar Nederland vertrekken, sullen als weglopers aangemerkt werden, en dien volgende, boven de straffe, daar toe staande, verbeuren alle hunne maandgelden, en wat zij verder bij de maatschappij te goed mogten hebben, ten profijte van de Compagnie.

39.

Item na dat het verband uijt is

Gelijk meede niemand, ook na de Expiratie van zijn verband, uijt Indien sal mogen vertrekken, sonder al sulken Consent op verbeurte als boven.

40.

en het overgaan naar andere natien of scheepen in Indien

Niemand, hoedanig hij ook zij, zijnen tijd in Indien uijtgedient hebbende of niet, zal vermogen hun te begeven, onder de vlagge ofte bescherming, van andere natien in Indien, het zij Europeesche of inlandsche, veel min

in

indienst van deselve, of op andere scheepen, dan die van dese Compagnie, schoon ook in tijd van vrede, op verbeurte van alle zijne maandgelden, daar hij die verdient, of te goed soude mogen hebben, en zal boven dien vervallen in de pæne van het plattaat, op het stuk van de weg- en overlopers gemaakt.

41.

Het retourneeren uijt Europa indienst van andere mogentheden naar India

Gelijk meede niemand, 't zij Nederlander of uijtheemsche, sal vermogen, na dat hij weder in Europa sal zijn gekomen, sig te laten aannemen of te treden indienst van eenige koningen, princen, potentaten, of natien, om voor haar en in derselver dienst, het sij te water of te lande, naar Indiën te gaan, op pæne van arbitrale Correctie, zo zij lieden in Indiën of namaals in Nederland weder gevonden en agterhaald werden.

42.

Het repatrieeren over land zonder Expresse licentie

Insgelijks zal niemand zonder Expresse en speciale licentie van de vergadering van Seventienen, van dese Regering, ofte van den politicquen Raad der plaatsen, daar hij bescheijden is, vermogen, na d' Expiratie van zijnen verbonden tijd, over land, 't zij over de

kust

kust van Cormandel, Souratta, Persien of
anderssints, naar Nederland te keeren, onder wat
pretext het zelve zoude mogen wesen, op de
verbeurte van alles het geene, hij bij de Comp.
te goed of van deselve te pretendeeren zoude
mogen hebben, en daar en boven arbitrale
Correctie,

13:

Het dedineeren naar een openbaare vijand

Maar die tot een openbaare vijand dezer,
verklaard, en in 't overgaan of te naderhand ge-
krreegen werd, zal zonder genade, met de
koorde g' executeert worden, dat en de dood
na volgt, mitsgaders alle zijne goederen en
maandgelden verbeurren.

14:

Het voornemen en debaucheeren van anderen ten selven einde

En die voorgenomen hebbende, zulks te doen
daar toe ook andere heeft gedebaucheert of
tragten te debaucheeren, doch g' attrapeert word,
voor dat zij nog op zeeg heeft begeven, zal
gehasardeerd worden,

15:

En dat en trekken van zeeg begeven te hebben

Maar die alleen word geconvinceert, positief
geoctroyeert gerecht te zijn, tot desertie naar
den vijand, zulks dat hem maar gelegenthijt
tot d' Executie ontbroken, doch zij evenwel nog
niet

niet op zeeg begeven, of getragt heeft, daar
toe andere te verleiden zal gecastelt, gebrand
merkt, en in de ketting geklonken worden,
om daar in vijfen twintig, dan wel een meer
of minder getal van jaren, bij den Regter te
bepalen, aan de gemeene werken te arbeiden.

16:

Het lossen van schietgeweer bij dag Zonder Consent.

Die zig vervoorderen zal bij dag, Zonder
Consent, eenig Schietgeweer te lossen, zal daar
bij arbitrale straffe van den Regter ofte zijne
officieren ondergaan.

17

Het maken van allaam of schieten bij nagt.

Maar de geene, die Zonder wettelijke oor-
zaaken, bij nagt eenig allaam zal maken
of geweer afschieten, waar door allaam zou
de komen ontstaan, zal aan den lijve arbitra
lijk gestraft worden.

18:

Het trekken van geweer binnen Forten, of na besette wagt

De geene, die hen verstouten zullen, bin-
nen besloten forten, guarnisoenen en plaatsen
of na besette wagt, hun geweer te trekken
zullen boven de civile boete, op 't geweer trek
ken gestelt, naar d'omstandigheden van het
Feith, met de spitsroeden gestraft worden, maar
quetsende, dan aan lijf of leven, naar bevinding
van

van Saken.

49

Het quetsen met slaan of werpen.

Die iemand met slaan of werpen van stokken, steenen &c. quest, dat het bloed daar na volgt, zal boven de Civile boete, gemo„rioneerd of met de kolf gestraft werden, of ook wel met de spitsroede ofte public„que geesseling en brandmerk, naar Exigentie van Zaken.

50:

Het geven van een klap of vuyst slag

Den geene, die iemand een souflet of vuystslag geeft, zal een domesticque Cor„rectie ondergaan, of wel de spitsroede, naar de omstandigheid van Zaken en persoonen;

51:

En het uytdagen in duel

Iemand een ander in duël eischende, om te vegten of slaan zal met de spitsroede gestraft werden, door 250: man, naar ver„eisch en bevinding van Zaken, en daar en boven voor mattroos te scheep gesonden werden.

52:

penaliteit voor de sergeant of wagt-meester die de gemeenen laat uytgaan om te vegten of samen te rotten

De wagtmeester of sergeant van de wagt, een, twee of meer soldaaten, met voorken„nisse, latende uytgaan, om te vegten, of op

op dese of geene plaats, in of buyten de stad of Fortresse, te zamen te rotten, zal een jaar op schildwagt werden gesteld, om te planten voor de gage van soldaat, en de rest verbeuren ten behoeve van de krygs Cassa.

53:

Item voor de Corporaals,

Dog de Corporaals zulks doende, zullen door 250: man spitsroeden lopen, en gedepor„teerd werden tot soldaat.

54:

die beledigt werd moet klagen.

Een ieder, die met woorden of werken beledigt, ofte te kort gedaan werd, zal het zelve zyne officier te kennen geven, op pæne van een gevoelige Correctie of swaar„dere straffe, naar bevinding van Zaken.

sub pæne van Correctie.

55:

D'officieren moeten de misdryven bekent maken

Ende zullen ook d'officieren, onder de„welke zoodanige misdaden voorvallen, niet vermogen dezelve te verswygen ofte Conni„veeren, maar gehouden zyn, 't zelve den naasten morgen bekend te maken, daar, en zo 't behoort, op pæne van de portement of swaarder Correctie, naar Exigentie van Zaken.

als voren

56

56:

Straffe op het niet na komen van eenig ordre of Commando.

Die het bevel van Zynen Capitain of Commandant niet na komt, als mede die eenig Commandement met de trommel gedaan omslaan, moetwillig te buyten gaat Zal aan 't leven gestraft werden.

57:

En voor die eerst vlugt

Die eerst in een Slag, Storm of aanval, Zig tot vlugten begeeft, Zal vryelijk op de versche daad, van een ijder dood geslagen mogen werden, en ontkomen Zynde, Zal voor Schelm verklaart en Zonder genade, gestraft werden, aan lijf of leven naar bevinding van Zaken;

58:

of Zig op Zijn wagt dronken drinkt

Die Zig op den dag van Zijn wagt, in dronken drinken verloopt Zal 's morgens spitsroede loopen, door de gewoone parade.

59:

dronkenschap verschoont niet

Indien iemand in Zijn dronkenschap iets quaads of onbehoorlijks aan regt, Zal hy daar omme niet verschoont of g' Excuseert, maar eer te strenger gepunieert werden, naar exigentie van Zaken.

60:

d'artilleristen Zijn dese straffen mede subject

Ende Zullen de bediendens van d'artilleri, aangaande het weg en overlopen, het vlugten, het uytblijven, het maken van Allarm, het afschieten van Geweir, het slaan of werpen met Stokken en steenen, en andere diergelijke feiten, deselve ordres en straffen onderworpen wesen, als andere militairen.

61:

ordres omtrend het geweir

Het geweir, dat een ijder van de Comp. ontfangen heeft, Zal hij behoorlijk rein en in staat van gebruik moeten onderhouden, en verantwoorden, Zonder het Zelve in 't minste door hard te stampen ofte andersints te krenken, verminderen of te pande te stellen, veel min te verspeelen of afhandig te maken, op poene van vergoeding en Corporeele straffe daar en boven, naar gelegentheyd van Zaken.

62.

de Rij-Equipagien monteringen enz.

In welke straffe mede Zullen vervallen de geene, dewelke de Rij-Equipagien, monteringen, hemden, Koussen en schoenen, die hen van wegen de E: Comp: Zijn uytgedeeld, Zullen verkogt of vervreemd hebben, om wat

Reden

Reden of onder wat pretext het Zelve Zoude mogen wesen.

63:

die deselve in pand neemt, verbeurt de dubbelde waarde.

Niemand Zal vermogen de Kleederen, Rij-Equipagie, wapenen, of geweir van de mili-tairen te pande te nemen, op pæne van te verliesen de dubbelde wardije van dien;

64:

straffe op het aantasten van de wapenen, tegens Zijn Commandant, minder of wagt hebbende onder-officier.

Die Zijne wapenen aantast of daar na grijpt, tegens Zijne overste of Commandant, Zal met de dood gestraft werden.

65:

En Zulks doende tegens Zijnen wagt Eb-bende minder, ofte onder-officier, Zonder hem te quetsen, met de Spitsroeden door 144: man.

66:

wanneer en hoe geen goed uijt het Casteel mag gaan.

D'onder officiers en Schildwagten, Zullen wel toesien, dat 'smorgens voor en 'savonds na Ses uuren geene Slaven, of onbekende inlanders, eenig goed uijt het Casteel dra-gen, 't en Zij den Eijgenaar een persoon meede Zend, die op een verstaanbare wijse weet bescheijd te geven, van wien het goed

Komt

Komt, en waar naar toe gaat, op pæne van arbitrale Correctie.

67:

geen Inlanders met Krissen in de Stad te laten, buijten d'officieren.

De Schildwagten van de poorten van dese Stad, Zullen geen inlanders, met Krissen ge-wapend, buijten de Mahomethaanse officieren mogen laaten binnen Komen, op pæne van een gevoelige Correctie.

68:

verstrekkingen op de Schepen en aan land

Alle Krijgs officieren en Soldaten, Zullen over al op de Schepen van De Comp: van spijs en drank, gelijk andere persoonen, in haren dienst Zijnde versorgt werden, maar te lan-de, boven hun randsoen, Zodanige leeningen in geld, of anders, op afkorting harer maand-gelden, ontfangen, als deese Regering Zal ordonneeren, waar mede Zij hun moeten ver-genoegen.

69:

Het werken aan fortificatien &c.

Alle militairen, Zo officieren als gemeenen Zullen des noods Even als alle andere, in den dienst van De Comp: wesende, gehouden Zijn, Zo wel tot hunne versekering en defensie, als tot den dienst van De Comp: ter ordonnantie

Van

van hunne overheden, ofte bevelhebberen, te arbeyden, aan het maken en repareeren van forten, Batterijen en loop-schansen, ofte andere werken, zonder daar voor meer dan de vrije kost, of drie stuyvers 's daags, geduurende den tyd van het arbeyden, boven hunne bedongene soldijen, te genieten, op pæne van daar inne nalatig of weigerig zynde, arbitralyk te werden gecorrigeert.

70:

Te vuuren op die de boom bij nagt willen passeeren op d'Inlanders die zig bij nagt op de bolwerken vertoonen.

En op die der kruyt huysen na driemalige waarschuwing naderen.

De Schildwagten mogen vuuren, op de geene, die de boom bij nagt passeeren willen, op d'inlanders, die zig na het vallen van den avond ofte bij nagt, op de Stads- of Casteels bolwerken, gewapend of ongewapend, vertoonen, en op alle de geene, die, onaangesien hunne driemalige waarschuwing, de kruyt-huysen naderen, bij nagt of bij dag.

71:

Alle hoge en lage officieren, werd d'Executie deses aanbevolen.

En werd den E. brigadier en hoofd van 's Comp.s militie in Indiën, nevens alle verdere hoge en lage officieren van de militie, ten nadrukkelykste gelast en gerecommandeert, voor d'Executie deses, in zo verre van haar departement is, behoorlijke sorge te drajen ende insonderheyd, dat dies inhoude altoos, zonder manquement, op d'eerste Maandag van ieder maand, in de respective Fortressen en wagten behoorlijk werde voorgelesen, op dat een iegelyk wete, waar na hij zig zal hebben te reguleeren, en zulks wel in geheugenis houde.

Alle welke poincten en articulen wy verstaan en ordonneeren, dat punctueelyk zullen nagekomen ende g'executeert werden, ende op dat te minder ignorantie van dien zoude kunnen werden gepretendeert, ontbieden wy, en bevelen den advocaat Fiscaal van Indiën, mitsgaders alle andere Justicieren, en officieren, die de maintenue en de Executie van dese onse ordonnantie, benevens d'officieren van de militie, eenigsints aangaat, dat zy deselve alomme doen verkondigen, publiceeren en affigeeren, daar men gewoon is publicatie en affixie te doen; procederende ende doende procederen, tegens de Contraventeurs, zonder eenige gratie, oogluykinge ofte verdrag; alsoo wy 't zelve, ter versekering

van

van de rust en welstand deser landen, alsoo
bevonden hebben te behoren.

Aldus Gedaan en G'Arres,
teerd in Rade van India, den 27ste
December, Anno 1753 (: was geteekend:)
Jacob Mossel (: ter Zyde:) 's Compt.
groot Zegul gedrukt in Rode lacke (: en
daar onder:) ter ordonnantie van Hoog ge-
melde Haar Edelens (: geteekend:) Louis
Taillefert, Secretaris (: onderstond:) Accordeert
(: was geteekend:) J. J. Craan, Eg: Clerq —

Accordeert —

C. Wannichen
Clercq

Nagesien
Pr. Schemering